

บทที่ 4

ผลการตรวจปฏิบัติการทั่วไป และการตรวจคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม ของฝ่ายตรวจปฏิบัติการ สำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงราย ระหว่างเดือน มกราคม 2540 ถึง เดือน มิถุนายน 2542

รายงานผลการตรวจปฏิบัติการทั่วไป (แบบ ต.ป.09) และ รายงานผลการตรวจคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม (แบบ ต.ป.09.2) เป็นรายงานสรุปผลการปฏิบัติงานของฝ่ายตรวจปฏิบัติการ สำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงราย โดยจะสรุปผลการทำงานของเจ้าหน้าที่ทุกคนในฝ่ายตรวจปฏิบัติการ ส่งให้สำนักงานสรรพากรภาค 8 ซึ่งเป็นผู้ควบคุมการปฏิบัติงานเป็นรายเดือน

รายงานทั้งสองจะแสดงจำนวนรายที่ตรวจเสร็จ ผลการตรวจที่ได้ไม่ว่าจะพบความผิดหรือไม่ ประเด็นความผิด (ถ้าพบ) ทั้งทางแพ่งและทางอาญา รวมถึงจำนวนเงินภาษี เบี้ยปรับ และเงินเพิ่มที่ต้องประเมินเพิ่มเติม

รายงานดังกล่าว นอกจากจะเป็นการสรุปผลการตรวจข้างต้นแล้ว ยังถูกนำมาใช้ในการประเมินผลการทำงานของเจ้าหน้าที่ในฝ่ายตรวจปฏิบัติการอีกด้วย ซึ่งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษีทุกคนจะได้รับเป้าหมายการทำงานจากกรมสรรพากร โดยกรมสรรพากรเป็นผู้กำหนดจำนวนรายขั้นต่ำที่เจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องปฏิบัติงานตรวจสอบให้แล้วเสร็จตามเป้าหมายดังกล่าว

ผลการตรวจปฏิบัติการทั่วไปและการตรวจคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม

ในระหว่างเดือน มกราคม 2540 ถึง เดือน มิถุนายน 2542 ได้สรุปผลการตรวจปฏิบัติการทั่วไป และการตรวจคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม ปรากฏผลการตรวจดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ตารางสรุปผลการตรวจปฏิบัติการทั่วไป และการตรวจคืนภาษี ระหว่าง เดือน มกราคม 2540 ถึงเดือน มิถุนายน 2542

ปี	การตรวจปฏิบัติการทั่วไป						การตรวจคืนภาษี						รวม					
	บุคคลธรรมดา			นิติบุคคล			บุคคลธรรมดา			นิติบุคคล			บุคคลธรรมดา			นิติบุคคล		
	ตรวจเสร็จ	พบความผิด	อัตราร้อยละ	ตรวจเสร็จ	พบความผิด	อัตราร้อยละ	ตรวจเสร็จ	พบความผิด	อัตราร้อยละ	ตรวจเสร็จ	พบความผิด	อัตราร้อยละ	ตรวจเสร็จ	พบความผิด	อัตราร้อยละ	ตรวจเสร็จ	พบความผิด	อัตราร้อยละ
2540	15	13	86.7	28	18	64.3	20	11	55.0	145	79	54.5	35	24	68.6	173	97	56.1
2541	13	11	84.6	83	59	71.1	21	15	71.4	151	105	69.5	34	26	76.5	234	164	70.1
2542	1	1	100.0	15	8	53.3	2	1	50.0	70	44	62.9	3	2	66.7	85	52	61.2
รวม	29	25	86.2	126	85	67.5	43	27	62.8	366	228	62.3	72	52	72.2	492	313	63.6

จากตารางข้างต้น พบว่า ในระหว่าง เดือน มกราคม 2540 ถึง เดือน มิถุนายน 2542 ฝ่ายตรวจปฏิบัติการ สำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงราย สามารถตรวจสอบผู้ประกอบการแล้วเสร็จ จำนวน 564 ราย ผลการตรวจพบความผิด จำนวน 365 ราย คิดเป็นร้อยละ 64.7 ของจำนวนรายที่ตรวจทั้งหมด

จากจำนวนผู้ประกอบการที่ตรวจแล้วเสร็จทั้งหมด 564 รายนั้น เป็นผู้ประกอบการที่เป็นบุคคลธรรมดา จำนวน 72 ราย พบความผิด 52 ราย คิดเป็นร้อยละ 72.2 และผู้ประกอบการที่เป็นนิติบุคคล จำนวน 492 ราย พบความผิด 313 ราย คิดเป็นร้อยละ 63.6

การตรวจปฏิบัติการทั่วไป สามารถตรวจแล้วเสร็จทั้งสิ้น 155 ราย พบความผิด 110 ราย คิดเป็นร้อยละ 71.0 แบ่งเป็น ผู้ประกอบการที่เป็นบุคคลธรรมดา จำนวน 29 ราย พบความผิด 25 ราย คิดเป็นร้อยละ 86.2 ผู้ประกอบการที่เป็นนิติบุคคล จำนวน 126 ราย พบความผิด 85 ราย คิดเป็นร้อยละ 67.5

การตรวจคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม สามารถตรวจแล้วเสร็จทั้งสิ้น จำนวน 409 ราย พบความผิด จำนวน 255 ราย คิดเป็นร้อยละ 62.3 ของจำนวนรายที่ตรวจคืนทั้งหมด จำแนกเป็นผู้ประกอบการที่เป็นบุคคลธรรมดา จำนวน 43 ราย พบความผิด 27 ราย คิดเป็นร้อยละ 62.8 และผู้ประกอบการที่เป็นนิติบุคคล จำนวน 366 ราย พบความผิด 228 ราย คิดเป็นร้อยละ 62.3

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปเป็นข้อสังเกตได้ดังต่อไปนี้

1. ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ที่เจ้าหน้าที่คัดเลือกมาตรวจ ประกอบกิจการในลักษณะเป็นนิติบุคคลมากกว่าบุคคลธรรมดา โดยจากผู้ประกอบการทั้งสิ้น จำนวน 564 ราย ประกอบไปด้วยผู้ประกอบการที่เป็นนิติบุคคล จำนวน 492 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 87.2 ของผู้ประกอบการทั้งหมด และผู้ประกอบการที่เป็นบุคคลธรรมดา จำนวน 72 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 12.8 ของผู้ประกอบการทั้งหมด
2. ผู้ประกอบการทั้งหมดเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนในระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม
3. ผู้ประกอบการที่ประกอบกิจการในลักษณะนิติบุคคลมีความเข้าใจในกฎหมายภาษีมูลค่าเพิ่มมากกว่าผู้ประกอบการที่เป็นบุคคลธรรมดา โดยสังเกตจากผลการตรวจของเจ้าพนักงานที่ตรวจพบความผิดจากผู้ประกอบการที่เป็นบุคคลธรรมดา ถึงร้อยละ 72.2 ในขณะที่ผู้ประกอบการที่เป็นนิติบุคคลปฏิบัติไว้ไม่ถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 63.6
4. เจ้าพนักงานฝ่ายตรวจปฏิบัติการ สำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงราย มุ่งเน้นการตรวจไปที่การตรวจคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยสามารถตรวจคืนภาษีมูลค่าเพิ่มได้เป็นจำนวน 409 ราย จากจำนวนรายที่ตรวจทั้งสิ้น 564 ราย คิดเป็นอัตรา ร้อยละ 72.5 และสามารถตรวจปฏิบัติการทั่วไปแล้วเสร็จจำนวน 155 ราย คิด

เป็นอัตราร้อยละ 27.5 ของจำนวนรายทั้งหมด ทั้งนี้ เป็นเพราะการตรวจคืน
ภาษีมูลค่าเพิ่ม ต้องใช้ความรวดเร็วในการตรวจสอบเพื่อจะได้เร่งคืนภาษีมูลค่า
เพิ่มแก่ผู้ประกอบการตามนโยบายที่กรมสรรพากรได้กำหนดไว้ และ
ระเบียบการตรวจปฏิบัติการมีความยุ่งยากน้อยกว่าการตรวจปฏิบัติการทั่วไป

ซึ่งหากสรุปผลการตรวจจำแนกออกเป็นแต่ละปีภาษี และแสดงประเภทความผิดที่
ตรวจพบ จะสามารถแสดงได้ดังตารางที่ 3 ดังต่อไปนี้

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ปี พ.ศ.	ลักษณะการตรวจปฏิบัติการ	ลักษณะของกิจการ	ประเภทของประกอบการ	จำนวนรายที่ตรวจ	จำนวนรายที่พบความผิด	ประเด็นความผิดที่ตรวจพบ																			
						ยอดข้อบกพร่อง	ทำรายงานผิด	สินค้าเกิน	สินค้าขาด	ไม่ออกใบกำกับ	ไม่ยื่นแบบ ภ.พ. 09	ไม่แจ้งกำกับ	ออกใบกำกับผิด	ไม่เก็บใบกำกับ	ยกเครื่องคิดผิด	อื่น ๆ									
			11. ผลิตภัณฑ์และสิ่งของไม้กวาด	2	0																				
			12. ผลิตภัณฑ์อื่น ๆ	1	0																				
				70	44	26	29	6	1	1	1	1	0	1	1	4	9	1							

2540	1. บุคคลธรรมดา	18	5	2	0	4	1	2	1	0	0	1	2	1	0	0	1							
	2. นิติบุคคล	50	42	35	4	17	0	3	5	1	1	0	3	5	1	1	6							
2541	1. บุคคลธรรมดา	24	10	3	0	2	0	3	0	0	0	0	3	0	0	0	1							
	2. นิติบุคคล	77	111	29	8	8	3	10	9	5	2	7	10	9	5	2	7							
2542	1. บุคคลธรรมดา	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0							
	2. นิติบุคคล	31	30	10	1	3	0	1	1	4	9	1	1	1	4	9	1							
	รวม	201	199	79	13	34	4	19	16	10	12	16	19	16	10	12	16							

100.0	55.1	54.5	21.6	3.6	2.2	9.3	1.1	5.2	4.4	2.7	3.3	4.4
-------	------	------	------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

อัตราร้อยละของประเด็นความผิดที่ตรวจพบต่อจำนวนรายที่ตรวจพบความผิด
--

จากตารางข้างต้น สามารถสรุปประเภทกิจการที่ฝ่ายตรวจปฏิบัติการตรวจแล้วเสร็จ ออกเป็น 23 ประเภทกิจการ โดยจัดแบ่งตามลักษณะของการประกอบกิจการ วิธีการประกอบกิจการ รวมทั้งความคล้ายคลึงของประเภทผลิตภัณฑ์ ไว้ดังต่อไปนี้

1. กิจการร้านค้ารูป
2. กิจการขายแก๊สหุงต้ม
3. กิจการโรงแรม
4. กิจการขายเครื่องใช้สำนักงาน
5. กิจการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงและน้ำมันหล่อลื่น
6. กิจการจำหน่ายเครื่องใช้ไฟฟ้า และเครื่องยนต์การเกษตร
7. กิจการรับเหมาก่อสร้าง
8. กิจการผลิต และส่งออกพืชผลการเกษตร
9. กิจการจำหน่ายบุหรี เครื่องดื่ม น้ำอัดลม เหล้า และเบียร์
10. กิจการผลิตสินค้าที่ใช้เพื่อการก่อสร้าง
11. กิจการจำหน่ายอะไหล่รถยนต์
12. กิจการจำหน่ายวัสดุก่อสร้าง
13. กิจการจำหน่ายรถจักรยานยนต์
14. กิจการผลิต และจำหน่ายเสื้อผ้าสำเร็จรูป
15. กิจการให้บริการทั่วไป
16. กิจการจำหน่ายสินค้าอุปโภค บริโภค
17. กิจการผลิต และจำหน่ายอาหารสำเร็จรูป
18. กิจการจำหน่ายสินค้าทั่วไป
19. กิจการห้างสรรพสินค้า
20. กิจการจำหน่ายรถยนต์
21. กิจการผลิต และส่งออกไม้กวาด
22. กิจการผลิตสินค้าอื่น ๆ
23. กิจการจำหน่ายยางรถยนต์

ในทั้ง 23 ประเภทกิจการข้างต้นนี้ พบว่ากิจการที่ฝ่ายตรวจปฏิบัติการ สำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงราย เลือกรายมาตรวจปฏิบัติการมากที่สุดเรียงตามลำดับ คือ กิจการรับเหมาก่อสร้าง จำนวน 97 ราย รองลงมาคือ กิจการจำหน่ายวัสดุก่อสร้าง จำนวน 84 ราย กิจการจำหน่ายสินค้าอุปโภค บริโภค จำนวน 83 ราย กิจการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงและน้ำมันหล่อลื่น จำนวน 80 ราย และกิจการจำหน่ายรถยนต์ จำนวน 34 ราย

สำหรับผู้ประกอบการที่เป็นบุคคลธรรมดาที่ถูกเรียกตรวจปฏิบัติการมากที่สุด ได้แก่ ผู้จำหน่ายสินค้าอุปโภค บริโภค จำนวน 18 ราย รองลงมาได้แก่ ผู้รับเหมาก่อสร้าง จำนวน 14 ราย และ ผู้จำหน่ายวัสดุก่อสร้าง จำนวน 8 ราย

ผู้ประกอบการที่เป็นนิติบุคคลและถูกเรียกตรวจปฏิบัติการมากที่สุด ได้แก่ ผู้ประกอบการที่ประกอบกิจการรับเหมาก่อสร้าง จำนวน 83 ราย รองลงมาได้แก่ กิจการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงและน้ำมันหล่อลื่น จำนวน 77 ราย กิจการจำหน่ายวัสดุก่อสร้าง จำนวน 76 ราย กิจการจำหน่ายสินค้าอุปโภค บริโภค จำนวน 65 ราย และกิจการจำหน่ายรถยนต์ จำนวน 34 ราย

ผลจากการตรวจปฏิบัติการพบว่า ผู้ประกอบการที่พบความผิดคิดเป็นอัตราร้อยละ 100.0 คือ ผู้ประกอบกิจการร้านค้ารูป สำหรับประเภทกิจการที่พบความผิดมากเป็นอันดับ 2 คือ กิจการจำหน่ายแก๊สหุงต้ม คิดเป็นอัตราร้อยละ 90.9 อันดับ 3 คือ กิจการโรงแรม คิดเป็นอัตราร้อยละ 89.5 อันดับ 4 คือ กิจการจำหน่ายเครื่องใช้สำนักงาน คิดเป็นอัตราร้อยละ 88.9 และอันดับ 5 คือ กิจการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงและน้ำมันหล่อลื่น คิดเป็นอัตราร้อยละ 78.8

สำหรับกิจการที่เจ้าพนักงานนิมตรวจ ได้แก่ กิจการรับเหมาก่อสร้าง พบความผิดในอันดับที่ 7 คิดเป็นอัตราร้อยละ 74.2 กิจการจำหน่ายวัสดุก่อสร้าง พบความผิดในอันดับที่ 12 คิดเป็นอัตราร้อยละ 60.7 กิจการจำหน่ายสินค้าอุปโภค บริโภค พบความผิดในอันดับที่ 16 คิดเป็นอัตราร้อยละ 56.6 และกิจการจำหน่ายรถยนต์ พบความผิดในอันดับที่ 20 คิดเป็นอัตราร้อยละ 38.2 กิจการที่ตรวจพบความผิดน้อยที่สุด คือ กิจการจำหน่ายยางรถยนต์ คิดเป็นอัตราร้อยละ 16.7 รองลงมา ได้แก่ กิจการผลิตสินค้าอื่น ๆ คิดเป็นอัตราร้อยละ 25.0 กิจการผลิต และส่งออกไม้กวาด อัตราร้อยละ 30.8

เป็นที่น่าสังเกตว่า ไม่มีประเภทกิจการใดที่เจ้าพนักงานตรวจแล้วไม่พบความผิดเลย และผลการตรวจกิจการส่วนใหญ่ (จำนวน 18 ประเภทกิจการ จากทั้งหมด 23 ประเภทกิจการ) พบความผิดมากกว่าร้อยละ 50.0 นั่นคือ หมายความว่า ทุก 2 รายที่ตรวจ จะพบความผิดอย่างน้อย จำนวน 1 รายนั่นเอง

เมื่อได้จัดเรียงลำดับประเภทกิจการตามอัตราร้อยละที่ตรวจพบความผิด จากมากไปน้อย สามารถสรุปได้ตามตารางที่ 4 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ตารางสรุปผลการตรวจปฏิบัติการทั่วไปและคืนภาษี แสดงรายที่ตรวจพบความผิดต่อ
จำนวนรายทั้งสิ้นที่ตรวจสอบของแต่ละประเภทกิจการ

ประเภทกิจการ ที่ ตรวจสอบ	ลักษณะของกิจการ				รวมจำนวนราย		คิดเป็น อัตรา ร้อยละ
	บุคคลธรรมดา		นิติบุคคล		ที่	ที่	
	ตรวจ	ผิด	ตรวจ	ผิด	ตรวจ	ผิด	
ร้านค้าถ่ายรูป	2	2	1	1	3	3	100.0
ขายแก๊สหุงต้ม	0	0	11	10	11	10	90.9
โรงแรม	0	0	19	17	19	17	89.5
ขายเครื่องใช้สำนักงาน	7	6	2	2	9	8	88.9
ขายน้ำมันเชื้อเพลิง	3	3	77	60	80	63	78.8
ขายเครื่องใช้ไฟฟ้า และเครื่องยนตร์เกษตร	2	2	14	10	16	12	75.0
รับเหมาก่อสร้าง	14	8	83	64	97	72	74.2
ผลิต และส่งออกพืชผลการเกษตร	0	0	14	10	14	10	71.4
ขายบุหรี และเครื่องคั้ม	2	2	5	3	7	5	71.4
การผลิตสินค้าที่ใช้ในการก่อสร้าง	0	0	17	12	17	12	70.6
ขายอะไหล่รถยนต์	1	1	5	3	6	4	66.7
ขายวัสดุก่อสร้าง	8	5	76	46	84	51	60.7
ขายรถจักรยานยนต์	2	2	16	9	18	11	61.1
ผลิต และขายเสื้อผ้าสำเร็จรูป	3	3	4	1	7	4	57.1
การให้บริการทั่วไป	4	2	3	2	7	4	57.1
ขายสินค้าอุปโภค บริโภค	18	12	65	35	83	47	56.6
ผลิต และขายอาหารสำเร็จรูป	3	1	6	4	9	5	55.6
ขายสินค้าทั่วไป	3	3	6	2	9	5	55.6
ห้างสรรพสินค้า	0	0	5	2	5	2	40.0
ขายรถยนต์	0	0	34	13	34	13	38.2
ผลิต และส่งออกไม้กวาด	0	0	13	4	13	4	30.8
ผลิตสินค้าอื่น ๆ	0	0	4	1	4	1	25.0
ขายยางรถยนต์	0	0	12	2	12	2	16.7
รวม	72	52	492	313	564	365	64.7

จากการสรุปผลการตรวจปฏิบัติการทั่วไป และการตรวจคืนภาษีมูลค่าเพิ่มข้างต้น สามารถจำแนกลักษณะของกิจการที่ตรวจแล้วเสร็จ ออกเป็น 23 ประเภทกิจการดังที่ได้กล่าวไว้แล้ว ซึ่งแต่ละประเภทกิจการ เจ้าพนักงานได้ใช้วิธีการตรวจสอบและพบประเด็นความผิดที่แตกต่างกันไป

ในส่วนของวิธีการตรวจสอบที่ใช้ ได้มาจากบทสรุปการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษี ระดับ 3 - 6 ที่ปฏิบัติงานตรวจสอบภาษี ในฝ่ายตรวจปฏิบัติการ ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2540 ถึง วันที่ 30 มิถุนายน 2542 ซึ่งได้สรุปผลการตรวจของแต่ละประเภทกิจการไว้ดังต่อไปนี้

1. กิจการร้านถ่ายรูป

ตารางที่ 5 แสดงผลการตรวจปฏิบัติการของกิจการร้านถ่ายรูป

ปี พ.ศ.	ลักษณะของกิจการ				รวมจำนวน		อัตราร้อยละที่ตรวจพบความผิด		
	บุคคลธรรมดา		นิติบุคคล		รายที่ตรวจ	รายที่พบความผิด	บุคคลธรรมดา	นิติบุคคล	รวม
	ตรวจ	พบความผิด	ตรวจ	พบความผิด					
2540	0	0	0	0	0	0	-	-	-
2541	2	2	1	1	3	3	100.0	100.0	100.0
2542	0	0	0	0	0	0	-	-	-
รวม	2	2	1	1	3	3	100.0	100.0	100.0

ลักษณะการประกอบการ

ได้แก่ บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล ที่ประกอบกิจการรับจ้างล้างอัด และถ่ายรูป โดยทั่วไป รวมถึงการขายอุปกรณ์การถ่ายรูป ฟิล์ม ถ่านไฟฉาย เป็นต้น

วิธีการตรวจของเจ้าพนักงาน

1. ตรวจสอบอัตรากำไรขั้นต้นของกิจการ เปรียบเทียบผู้ประกอบการรายอื่น ๆ
2. เปรียบเทียบหลักฐานข้อมูลซื้อ (ที่กรมสรรพากรส่งมาให้) กับรายงานภาษีซื้อ
3. พิจารณาข้อเท็จจริงของการประกอบการ และได้ส่วนกำไรของการของผู้ประกอบการ
4. ตรวจสอบตามระเบียบกรมสรรพากรที่กำหนดไว้

สรุปผลการตรวจ

จากการตรวจปฏิบัติการจำนวน 3 ราย พบว่าผู้ประกอบการปฏิบัติไว้ไม่ถูกต้องทั้ง 3 ราย คิดเป็นอัตราร้อยละ 100.0 ของจำนวนรายที่ตรวจ และเป็นประเภทกิจการที่ตรวจพบความผิดในอัตราสูงที่สุดในทุกประเภทกิจการที่ฝ่ายตรวจปฏิบัติการได้ตรวจแล้วเสร็จ ในช่วงระยะเวลาระหว่าง เดือน มกราคม 2540 ถึงเดือน มิถุนายน 2542

ประเด็นความผิดที่ตรวจพบ

1. ยอดขายแจ้งไว้ขาด	พบความผิดอัตราร้อยละ 100.0
2. มีภาษีซื้อต้องห้าม	พบความผิดอัตราร้อยละ 33.3
3. ไม่ออกใบกำกับภาษีทันทีที่ความรับผิดเกิดขึ้น	พบความผิดอัตราร้อยละ 33.3
4. ใบกำกับภาษีขายมีข้อความไม่ครบถ้วน	พบความผิดอัตราร้อยละ 33.3

ข้อสังเกต

ถึงแม้ว่าผลการตรวจจะพบว่าผู้ประกอบการปฏิบัติไว้ไม่ถูกต้อง แต่ประเภทกิจการดังกล่าวมักไม่ค่อยนิยมถูกเรียกตรวจปฏิบัติการมากนัก ทั้งนี้เนื่องจากมาจากกิจการดังกล่าวมีลักษณะการทำงานที่ยังเป็นระบบครบครัน และมีข้อมูลการซื้อขายที่ไม่ชัดเจน การตกลงเพื่อเสียภาษีมักเป็นไปในลักษณะการเจรจาตกลง โดยอาจมีการกำหนดรายรับขั้นต่ำที่ผู้ประกอบการต้องเสีย และในการตรวจปฏิบัติการครั้งนี้เนื่องมาจากได้รับข้อมูลการซื้อสินค้าจากกรมสรรพากร

เมื่อผู้ประกอบการได้ปฏิบัติตามข้อตกลงดังกล่าวแล้ว เจ้าพนักงานมักดำเนินการตรวจโดยอนุโลมต่อกิจการ ไม่ว่าจะเป็นส่วนของการออกใบกำกับภาษี การจัดทำรายงานต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้ผู้ประกอบการสามารถดำเนินงานได้โดยสะดวกมากขึ้น

2. กิจการจำหน่ายแก๊สหุงต้ม

ตารางที่ 6 แสดงผลการตรวจปฏิบัติการของกิจการประเภทกิจการจำหน่ายแก๊สหุงต้ม

ปี พ.ศ.	ลักษณะของกิจการ				รวมจำนวน		อัตราร้อยละที่ตรวจพบความผิด		
	บุคคลธรรมดา		นิติบุคคล		รายที่ตรวจ	รายที่พบความผิด	บุคคลธรรมดา	นิติบุคคล	รวม
	ตรวจ	พบความผิด	ตรวจ	พบความผิด					
2540	0	0	3	3	3	3	-	100.0	100.0
2541	0	0	3	3	3	3	-	100.0	100.0
2542	0	0	5	4	5	4	-	80.0	80.0
รวม	0	0	11	10	11	10	-	90.9	90.9

ลักษณะการประกอบการ

ผู้ประกอบการทุกรายเป็นนิติบุคคล ส่วนใหญ่เป็นผู้ส่งออกแก๊สหุงต้มบรรจุถังจำหน่ายทั้งในและต่างประเทศ (ประเทศพม่า และประเทศลาว) นอกจากนี้ บางรายเป็นตัวแทนจำหน่ายแก๊ส โดยการเปิดเป็นสถานีสบริการบรรจุแก๊สเชื้อเพลิง

วิธีการตรวจของเจ้าพนักงาน

1. ตรวจสอบรายงานสินค้าและวัตถุดิบของกิจการ
2. ตรวจสอบสินค้าคงเหลือของกิจการ
3. ตรวจสอบอัตรากำไรขั้นต้นจากการขายสินค้า
4. ขอข้อมูลใบขนสินค้าขาออกจากฝ่ายสืบสวนและตรวจสอบ (กรณีส่งออก)
5. ตรวจสอบตามระเบียบการตรวจของกรมสรรพากร

สรุปผลการตรวจ

เป็นประเภทกิจการที่พบความผิดในอัตราที่มากเป็นอันดับ 2 คือพบความผิดถึงอัตราร้อยละ 90.9 โดยพบความผิดจำนวน 10 ราย จากการตรวจทั้งสิ้น 11 ราย

ประเด็นความผิดที่ตรวจพบ

1. ยอดขายแจ้งไว้ขาด	พบความผิดอัตราร้อยละ 63.6
2. มีภาษีซื้อต้องห้าม	พบความผิดอัตราร้อยละ 27.3
3. จัดทำรายงานภาษีไม่ถูกต้อง	พบความผิดอัตราร้อยละ 27.3

ข้อสังเกต

แนวโน้มในการปฏิบัติของผู้ประกอบการเริ่มมีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติตามบทบัญญัติ ภาษีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น มีแนวโน้มของการปฏิบัติไม่ถูกต้องลดลง แต่การปฏิบัติยังคงมีข้อผิดพลาดเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากความไม่เข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำรายงานภาษีของผู้ประกอบการ

เกี่ยวกับการขายสินค้าซึ่งมีราคาควบคุมของทางราชการกำหนดไว้ โดยเฉพาะในช่วงก่อนมีการประกาศลดอัตราค่าเก็ตเชื้อเพลิง มาตรา 79/6 (2) (ข) แห่งประมวลรัษฎากร กำหนดให้ผู้ประกอบการออกใบกำกับภาษีส่วนมูลค่าภาษีขายในราคาเต็มของราคาขายปลีก ไม่ว่าจะในข้อเท็จจริงจะมีการลดราคาให้แก่ผู้ซื้อหรือไม่ แต่ผู้ประกอบการต่าง ๆ ในช่วงเวลาข้างต้นไม่เข้าใจในหลักเกณฑ์ของกฎหมายดังกล่าว จึงออกใบกำกับภาษีและเสียภาษีไว้ไม่ครบถ้วนถูกต้อง เป็นเหตุให้ต้องรับผิดชอบชำระภาษีพร้อมเบี้ยปรับจำนวนมาก

จากการตรวจกรณีดังกล่าว เจ้าพนักงานจึงอนุโลมให้ผู้ประกอบการมีการแก้ไขใบกำกับภาษีและรายงานภาษีต่าง ๆ ให้ถูกต้อง คงให้นำส่งเฉพาะภาษีส่วนที่นำส่งไว้ขาดไปเท่านั้น

ในปัจจุบัน หลังจากมีการประกาศลดอัตราค่าเก็ตฯ แล้ว การออกใบกำกับภาษีจึงสามารถระบุจำนวนภาษีตามมูลค่าสินค้าที่ขายไปจริงได้

3. โรงแรม

ตารางที่ 7 แสดงผลการตรวจปฏิบัติการของกิจการประเภทโรงแรม

ปี พ.ศ.	ลักษณะของกิจการ				รวมจำนวน		อัตราร้อยละที่ตรวจพบความผิด		
	บุคคลธรรมดา		นิติบุคคล		ราย	รายที่พบ	บุคคล	นิติ	รวม
	ตรวจ	พบความผิด	ตรวจ	พบความผิด	ที่ตรวจ	ความผิด	ธรรมดา	บุคคล	
2540	0	0	2	1	2	1	-	50.0	50.0
2541	0	0	17	16	17	16	-	94.1	94.1
2542	0	0	0	0	0	0	-	-	-
รวม	0	0	19	17	19	17	-	89.5	89.5

ลักษณะการประกอบการ

เป็นผู้ประกอบการโรงแรม ที่พัก รีสอร์ท และอาจมีการจำหน่ายอาหารให้แก่ประชาชนทั่วไป โดยคิดค่าบริการเป็นรายวัน หรือรายเดือน บางแห่งมีบริการซัก อบ รีด โทรศัพท์ และสถานออกกำลังกายด้วย

วิธีการตรวจสอบของเจ้าพนักงาน

1. ตรวจสอบจากค่าใช้จ่ายหลักของโรงแรม เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าอาหาร พิสูจน์เพื่อหารายรับที่ควรได้ของผู้ประกอบการ
2. ตรวจสอบข้อเท็จจริง ประกอบคำให้การผู้ประกอบการ เช่น การยื่นรายรับของกิจการเดียวกัน การยื่นรายรับในช่วงเวลาเทศกาลหรือช่วงปกติ เป็นต้น
3. เปรียบเทียบข้อมูลของแต่ละโรงแรม กับข้อมูลโรงแรมโดยรวม เพื่อหาความผิดปกติที่อาจพบ
4. ตรวจสอบตามระเบียบกรมสรรพากรที่กำหนดไว้

สรุปผลการตรวจ

เป็นกิจการที่ตรวจพบความผิดมากเป็นอันดับ 3 ของประเภทกิจการที่ตรวจทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 89.5 จากการตรวจผู้ประกอบการจำนวน 19 ราย พบความผิดถึง 17 ราย

ประเด็นความผิดที่ตรวจพบ

1. ยอดขายแจ้งไว้ขาด	พบความผิดอัตราร้อยละ 42.1
2. มีภาษีซื้อต้องห้าม	พบความผิดอัตราร้อยละ 68.4
3. จัดทำรายงานไว้ไม่ถูกต้อง	พบความผิดอัตราร้อยละ 5.3
4. ไม่ออกใบกำกับภาษีทันทีที่ความรับผิดชอบเกิดขึ้น	พบความผิดอัตราร้อยละ 5.3
5. ไม่ยื่นแบบแสดงรายการ	พบความผิดอัตราร้อยละ 10.5
6. ไม่แจ้งการเปลี่ยนแปลงทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม	พบความผิดอัตราร้อยละ 10.5
7. ไม่จัดเก็บใบกำกับภาษี	พบความผิดอัตราร้อยละ 15.8
8. ไม่จัดทำรายงานภาษี	พบความผิดอัตราร้อยละ 26.3

ข้อสังเกต

ในที่นี้ โรงแรมที่ตรวจส่วนใหญ่เป็นโรงแรมขนาดกลาง ถึงขนาดเล็ก (จำนวนห้องต่ำกว่า 50 ห้อง) การประกอบการมีลักษณะแบบครอบครัว จึงมักยื่นรายรับไว้ต่ำกว่าความเป็นจริงเป็นจำนวนมาก

อย่างไรก็ตาม จากผลการตรวจสอบโรงแรมขนาดใหญ่ก็ยังคงปฏิบัติไม่ถูกต้องเช่นกัน แม้ประเด็นที่ตรวจพบอาจไม่มากเช่นเดียวกับของกิจการโรงแรมขนาดเล็ก เพราะมีพนักงานที่มีความรู้เกี่ยวกับภาษีอากรที่ดีกว่า และมีระบบการบริหารที่เป็นสากลมากกว่า

จังหวัดเชียงราย มีการควบคุมดูแลกิจการ โรงแรมเป็นกรณีพิเศษ เนื่องจากถือว่าเป็นกิจการที่มีความเกี่ยวเนื่องกับการเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศไทย

4. กิจการจำหน่ายเครื่องใช้สำนักงาน

ตารางที่ 8 แสดงผลการตรวจปฏิบัติการของกิจการประเภทกิจการจำหน่ายเครื่องใช้สำนักงาน

ปี พ.ศ.	ลักษณะของกิจการ				รวมจำนวน		อัตราร้อยละที่ตรวจพบความผิด		
	บุคคลธรรมดา		นิติบุคคล		ราย ที่ตรวจ	รายที่พบ ความผิด	บุคคล ธรรมดา	นิติ บุคคล	รวม
	ตรวจ	พบความผิด	ตรวจ	พบความผิด					
2540	7	6	1	1	8	7	85.7	100.0	87.5
2541	0	0	0	0	0	0	-	-	-
2542	0	0	1	1	1	1	-	100.0	100.0
รวม	7	6	2	2	9	8	85.7	100.0	88.9

ลักษณะการประกอบการ

เป็นร้านจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ เครื่องใช้สำนักงาน และเครื่องตกแต่งในครัวเรือนที่ทำจากผลิตภัณฑ์ไม้ หรืออื่น ๆ

วิธีการตรวจสอบของเจ้าพนักงาน

1. ตรวจสอบรายงานสินค้าและวัตถุดิบของกิจการ
2. ตรวจสอบบัญชีคงเหลือ (ถ้าจำเป็น)
3. ตรวจสอบอัตรากำไรขั้นต้นจากการขายสินค้า
4. ตรวจสอบตามระเบียบการตรวจของกรมสรรพากร

สรุปผลการตรวจ

ในช่วงเวลาระหว่างเดือน มกราคม 2540 ถึงเดือน มิถุนายน 2542 ตรวจพบความผิดจำนวน 8 ราย จากจำนวนรายที่ตรวจเสร็จ 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 88.9

ประเด็นความผิดที่ตรวจพบ

1. ยอดขายแจ้ง ไขว้ขาด	พบความผิดอัตราร้อยละ 44.4
2. ไม่ออกใบกำกับภาษีทันทีที่ความรับผิดเกิดขึ้น	พบความผิดอัตราร้อยละ 22.2
3. ไม่ยื่นแบบแสดงรายการ	พบความผิดอัตราร้อยละ 11.1
4. ไม่แจ้งการเปลี่ยนแปลงทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม	พบความผิดอัตราร้อยละ 11.1
5. ใบกำกับภาษีขายมีข้อความไม่ครบถ้วน	พบความผิดอัตราร้อยละ 11.1
6. ไม่ออกใบแทนใบกำกับภาษี	พบความผิดอัตราร้อยละ 11.1
7. ไม่พบสถานประกอบการ	พบความผิดอัตราร้อยละ 11.1

ข้อสังเกต

เป็นกิจการที่เจ้าหน้าที่มักตรวจพบความผิด แต่ไม่นิยมตรวจอีกประเภทหนึ่ง เนื่องจากตรวจสอบหลักฐานเกี่ยวกับการซื้อ ขาย ได้ค่อนข้างยาก การตรวจพบความผิดมักทำได้โดยการตรวจนับสินค้าคงเหลือ ซึ่งเป็นวิธีที่เจ้าหน้าที่ใช้เป็นลำดับสุดท้ายหากตรวจเอกสารแล้วไม่พบประเด็นความผิดใด แต่ไม่แน่ใจว่าผู้ประกอบการปฏิบัติถูกต้องหรือไม่

การตรวจสอบหลักฐานซื้อของผู้ประกอบการอาจไม่พบความผิด และทำได้ค่อนข้างยากเนื่องจากผู้ประกอบการมักซื้อสินค้าจากผู้ประกอบการอื่น ที่เป็นบุคคลธรรมดาในท้องถิ่น และไม่ออกใบกำกับภาษีให้แก่ผู้ซื้อ ผู้ประกอบการจึงถือโอกาสซื้อขายสินค้านอกกระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม (เพราะเป็นการขายให้ผู้บริโภคลำดับสุดท้ายที่มักไม่ขอใบกำกับภาษีขาย) ทำให้เจ้าพนักงานจะตรวจสอบไม่พบหากใช้เพียงการตรวจเอกสารจากผู้ประกอบการเท่านั้น

5. กิจการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงและน้ำมันหล่อลื่น

ตารางที่ 9 แสดงผลการตรวจปฏิบัติการของกิจการประเภทกิจการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงและน้ำมันหล่อลื่น

ปี พ.ศ.	ลักษณะของกิจการ				รวมจำนวน		อัตราร้อยละที่ตรวจพบความผิด		
	บุคคลธรรมดา		นิติบุคคล		รายที่ตรวจ	รายที่พบ ความคิด	บุคคล ธรรมดา	นิติ บุคคล	รวม
	ตรวจ	พบความผิด	ตรวจ	พบความผิด					
2540	3	3	35	27	38	30	100.0	77.1	78.9
2541	0	0	27	21	27	21	-	77.8	77.8
2542	0	0	15	12	15	12	-	80.0	80.0
รวม	3	3	77	60	80	63	100.0	77.9	78.8

ลักษณะการประกอบการ

ได้แก่ สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงต่าง ๆ ที่จำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันหล่อลื่น รวมไปถึงการบริการล้าง อัด ซีด ปะยาง และซ่อมรถยนต์ (ถ้ามี) ส่วนน้อย เป็นผู้ส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ

วิธีการตรวจสอบของเจ้าพนักงาน

1. ตรวจสอบจากรายงานสินค้าและวัตถุดิบที่ต้องจัดทำตามกฎหมาย
2. ตรวจสอบสินค้าคงเหลือ เปรียบเทียบการจัดทำรายงาน
3. ตรวจสอบราคาขายสินค้าตามราคาขายปลีกประจำวัน
4. ขอข้อมูลใบขนสินค้าฉบับมูมนำเงินจากงานสืบสวนและตรวจสอบ (กรณีส่งออกสินค้า)
5. ตรวจสอบอัตรากำไรขั้นต้นจากการขายน้ำมันหล่อลื่น และสินค้าอื่น (ถ้ามี)
6. ตรวจสอบข้อเท็จจริงของการประกอบการ เช่น ท่าที่ตั้ง อัตราการใช้บริการของลูกค้า ลักษณะการขาย เป็นต้น
7. ตรวจสอบตามระเบียบการตรวจของกรมสรรพากร

สรุปผลการตรวจ

ผลการตรวจพบว่า สถานีบริการน้ำมันส่วนใหญ่ยังคงปฏิบัติไม่ถูกต้องเป็นส่วนมาก จากการตรวจผู้ประกอบการจำนวน 80 ราย ปฏิบัติไว้ไม่ถูกต้องถึง 63 ราย คิดเป็นร้อยละ 78.8 และผู้ประกอบการที่ตรวจส่วนใหญ่จะเป็นนิติบุคคล

ประเด็นความผิดที่ตรวจพบ

1. ยอดขายแจ้งไว้ขาด	พบความผิดอัตราร้อยละ 67.5
2. มีภาษีซื้อต้องห้าม	พบความผิดอัตราร้อยละ 17.5
3. จัดทำรายงานภาษีไม่ถูกต้อง	พบความผิดอัตราร้อยละ 40.0
4. มีสินค้าเกินจากรายงานสินค้าและวัตถุดิบ	พบความผิดอัตราร้อยละ 10.0
5. มีสินค้าขาดจากรายงานสินค้าและวัตถุดิบ	พบความผิดอัตราร้อยละ 3.8
6. ไม่ออกใบกำกับภาษีทันทีที่ความรับผิดชอบเกิดขึ้น	พบความผิดอัตราร้อยละ 13.8
7. ไม่แจ้งการเปลี่ยนแปลงทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม	พบความผิดอัตราร้อยละ 2.5
8. ออกใบกำกับภาษีขายไม่ข้อความไม่ครบถ้วน	พบความผิดอัตราร้อยละ 11.3
9. ไม่เก็บใบกำกับภาษี	พบความผิดอัตราร้อยละ 1.3
10. ไม่จัดเก็บเอกสาร ณ สถานประกอบการ	พบความผิดอัตราร้อยละ 2.5

ข้อสังเกต

เป็นประเภทกิจการหนึ่งที่เจ้าพนักงานนิยมตรวจปฏิบัติการ ไม่ว่าจะเป็นตรวจนับสินค้าคงเหลือหรือการตรวจปฏิบัติการทั่วไป เนื่องจากมีแหล่งข้อมูลที่ชัดเจน ผู้ประกอบการต้องซื้อสินค้าจากผู้ประกอบการรายใหญ่ ทำให้หลบเลี่ยงการนำลงรายงานภาษีซื้อได้ยาก และเจ้าพนักงานสามารถหาข้อมูลเพื่อใช้ตรวจได้ค่อนข้างง่าย

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีการตรวจค่อนข้างบ่อย แต่ยังคงพบว่ามีกรณีปฏิบัติไม่ถูกต้องค่อนข้างมาก ทั้งนี้เนื่องจาก เจ้าหน้าที่ของสถานบริการมักมีความรู้เกี่ยวกับการเสียภาษีไม่สูงนัก และมักนิยมว่าจ้างสำนักงานบัญชีให้ดูแลรับผิดชอบการจัดทำรายงานต่าง ๆ ให้ ทำให้เมื่อเกิดข้อผิดพลาดขึ้นมักแก้ไขข้อผิดพลาดไม่ทัน จึงต้องรับผิดชอบเป็นจำนวนมากอยู่เสมอ

ปัญหาของการตรวจพบการยื่นรายรับไว้ขาดไปของกิจการประเภทนี้อีกประการหนึ่ง คือ การที่ผู้ประกอบการมีการประกอบการอื่นควบคู่กับสถานบริการไปพร้อมกันด้วย เช่น การทำมินิมาร์ท การให้บริการรับจ้างล้าง อัด ถัด ซ่อมรถยนต์ ซึ่งเจ้าพนักงานใช้วิธีสุ่มตรวจสอบ พิจารณาข้อเท็จจริงประกอบ และมักตรวจพบว่าผู้ประกอบการยื่นรายรับไว้ไม่ถูกต้อง ทำให้ผู้ประกอบการบางราย แยกการดำเนินการดังกล่าวไว้ต่างหาก โดยให้เจ้าของเป็นผู้ดำเนินการเอง

6. กิจการจำหน่ายเครื่องใช้ไฟฟ้า และเครื่องยนต์การเกษตร

ตารางที่ 10 แสดงผลการตรวจปฏิบัติการของกิจการประเภทกิจการจำหน่ายเครื่องใช้ไฟฟ้าและเครื่องยนต์การเกษตร

ปี พ.ศ.	ลักษณะของกิจการ				รวมจำนวน		อัตราร้อยละที่ตรวจพบความผิด		
	บุคคลธรรมดา		นิติบุคคล		ราย ที่ตรวจ	รายที่พบ ความผิด	บุคคล ธรรมดา	นิติ บุคคล	รวม
	ตรวจ	พบความผิด	ตรวจ	พบความผิด					
2540	2	2	3	3	5	5	100.0	100.0	100.0
2541	0	0	9	7	9	7	-	77.8	77.8
2542	0	0	2	0	2	0	-	-	-
รวม	2	2	14	10	16	12	100.0	71.4	75.0

ลักษณะการประกอบการ

เป็นกิจการจำหน่ายเครื่องใช้ไฟฟ้า เช่น เครื่องรับโทรทัศน์ วิทยุ เครื่องปรับอากาศ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ และเครื่องจักร เครื่องยนต์การเกษตร ในที่นี้ส่วนใหญ่ไม่ใช่ผู้ประกอบการรายใหญ่ และมีบางรายเป็นผู้ส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ

วิธีการตรวจสอบของเจ้าพนักงาน

1. ตรวจสอบจากรายงานสินค้าและวัตถุดิบของกิจการ
2. ตรวจสอบอัตรากำไรขั้นต้น โดยเฉพาะราคาขายสินค้าเปรียบเทียบกับราคาตลาด
3. ตรวจสอบสินค้าคงเหลือ (ถ้าจำเป็น)
4. ขอข้อมูลใบขนสินค้าฉบับมุนำเงินจากงานสืบสวนและตรวจสอบ (กรณีส่งออกสินค้า)
5. ตรวจสอบตามระเบียบการตรวจของกรมสรรพากร

สรุปผลการตรวจ

ในช่วงเวลาที่ตรวจดังกล่าว เจ้าพนักงานตรวจแล้วเสร็จจำนวน 16 ราย พบความผิด 12 ราย คิดเป็น อัตราร้อยละ 75.0

ประเด็นความผิดที่ตรวจพบ

1. ยอดขายแจ้งไว้ขาด	พบความผิดอัตราร้อยละ 31.3
2. มีภาษีซื้อต้องห้าม	พบความผิดอัตราร้อยละ 62.5
3. จัดทำรายงานไม่ถูกต้อง	พบความผิดอัตราร้อยละ 12.5
4. มีสินค้าขาดจากรายงาน	พบความผิดอัตราร้อยละ 6.3
5. ไม่แจ้งการเปลี่ยนแปลงทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม	พบความผิดอัตราร้อยละ 31.3
6. ใบกำกับภาษีมีข้อความไม่ครบถ้วน	พบความผิดอัตราร้อยละ 6.3
7. ไม่ออกใบกำกับภาษีทันทีที่ความรับผิดชอบเกิดขึ้น	พบความผิดอัตราร้อยละ 6.3

ข้อสังเกต

กิจการที่ตรวจส่วนใหญ่ เป็นผู้ส่งออกไปต่างประเทศ ซึ่งมีความสลับซับซ้อนทางการบัญชีค่อนข้างน้อย ไม่เหมือนกิจการขนาดใหญ่ซึ่งจำหน่ายเครื่องใช้ไฟฟ้าหลายยี่ห้อ และหลายประเภท ที่มีกรจำหน่ายทั้งเงินสด เงินเชื่อ และผ่อนชำระ ซึ่งมีความสลับซับซ้อนทางการบัญชีมากกว่า

จึงเป็นที่น่าสังเกตได้ว่า เจ้าพนักงานมักนิยมตรวจปฏิบัติการผู้ประกอบการรายที่มีระบบบัญชีที่ไม่ยุ่งยากมากนัก เนื่องจากสามารถตรวจสอบได้โดยเร็ว และมีปริมาณเอกสารที่ต้องตรวจไม่มาก

อย่างไรก็ตาม ในส่วนของผู้ประกอบการรายใหญ่ เจ้าพนักงานมักสุ่มตรวจสอบการขายสินค้า โดยหากการสุ่มตรวจแล้วไม่พบความผิด ก็ถือว่าผลการตรวจโดยรวมไม่พบความผิด แต่หากการสุ่มตรวจแล้วพบความผิด อาจขยายผลการตรวจให้มากขึ้นต่อไป

7. กิจการรับเหมาก่อสร้าง

ตารางที่ 11 แสดงผลการตรวจปฏิบัติการของกิจการประเภทกิจการรับเหมาก่อสร้าง

ปี พ.ศ.	ลักษณะของกิจการ				รวมจำนวน		อัตราร้อยละที่ตรวจพบความผิด		
	บุคคลธรรมดา		นิติบุคคล		รายที่ตรวจ	รายที่พบความผิด	บุคคลธรรมดา	นิติบุคคล	รวม
	ตรวจ	พบความผิด	ตรวจ	พบความผิด					
2540	7	3	22	11	29	14	42.9	50.0	48.3
2541	6	4	56	49	62	53	66.7	87.5	85.5
2542	1	1	5	4	6	5	100.0	80.0	83.3
รวม	14	8	83	64	97	72	57.1	77.1	74.2

ลักษณะการประกอบการ

เป็นบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล ที่ประกอบกิจการรับจ้างก่อสร้างอาคาร ถนน และสิ่งปลูกสร้าง โดยจัดหาวัสดุอุปกรณ์ และคนงานมาเพื่อใช้ในการก่อสร้าง บางรายมีการจำหน่ายวัสดุก่อสร้างด้วย

วิธีการตรวจสอบของเจ้าพนักงาน

1. ตรวจสอบสำเนาสัญญารับเหมาก่อสร้าง
2. ตรวจสอบการรับเงินตามสัญญาจ้าง
3. ขอข้อมูลการหักภาษี ณ ที่จ่ายจากฝ่ายกรรมวิธีมาประกอบการตรวจสอบ
4. ตรวจสอบใบกำกับภาษีซื้อโดยละเอียด พิจารณาชนิดของสินค้าที่ซื้อจากรายการจ้าง
5. ตรวจสอบสัดส่วนการใช้วัสดุก่อสร้าง ต่อมูลค่าตามสัญญารับเหมาก่อสร้าง
6. ตรวจสอบตามระเบียบกรมสรรพากรที่กำหนด

สรุปผลการตรวจ

เป็นประเภทกิจการที่เจ้าพนักงานนิยมนตรวจมากที่สุด สามารถตรวจสอบแล้วเสร็จถึง 97 ราย และผลการตรวจพบความผิด จำนวน 72 ราย คิดเป็นร้อยละ 74.2

ประเด็นความผิดที่ตรวจพบ

1. ยอดขายแจ้งไว้ขาด	พบความผิดอัตราร้อยละ 32.0
2. มีภาษีซื้อต้องห้าม	พบความผิดอัตราร้อยละ 54.6
3. จัดทำรายงานภาษีไม่ถูกต้อง	พบความผิดอัตราร้อยละ 2.1
4. ไม่ออกใบกำกับภาษีทันทีที่ความรับผิดชอบเกิดขึ้น	พบความผิดอัตราร้อยละ 2.1
5. ไม่ยื่นแบบแสดงรายการ	พบความผิดอัตราร้อยละ 1.0
6. ไม่แจ้งการเปลี่ยนแปลงทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม	พบความผิดอัตราร้อยละ 2.1
7. ยกเครดิตภาษีชำระไว้เกินสูงไป	พบความผิดอัตราร้อยละ 3.1

ข้อสังเกต

เจ้าพนักงานนิยมนตรวจกิจการประเภทนี้เพราะ มีเอกสารให้ตรวจไม่มาก และผู้ประกอบการมักจําแนกต่อหลักฐานความผิดซึ่งมีข้อมูลที่ใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงได้โดยง่าย โดยเฉพาะการใช้การสอบย้อนใบกำกับภาษีของผู้ขายวัสดุก่อสร้างที่มีอยู่โดยสมํ่าเสมอ โดยเฉพาะในช่วงที่สภาวะเศรษฐกิจค่อนข้างดี มีผู้ประกอบการรับเหมาก่อสร้างเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากและส่วนใหญ่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการเสียภาษี ทำให้ตรวจพบการทําความผิดค่อนข้างบ่อย

โดยเฉพาะจากการตรวจพบผู้ออกใบกำกับภาษีปลอม พบว่า สินค้าที่ปลอมส่วนใหญ่เป็นสินค้าประเภทวัสดุก่อสร้าง และผู้นํามาใช้ส่วนใหญ่เป็นผู้รับเหมาก่อสร้าง จึงเป็นประเภทกิจการที่มักถูกเจ้าพนักงานเพ่งเล็งเป็นพิเศษ

แต่ในขณะนี้ จำนวนรายของผู้ประกอบการเริ่มลดน้อยลง เนื่องจากสภาวะถดถอยของระบบเศรษฐกิจไทย โดยที่การรับงานของผู้ประกอบการเริ่มลดน้อยลง จึงลดปริมาณการตรวจกิจการประเภทนี้ลงไป

8. กิจกรรมผลิต และส่งออกพืชผลการเกษตร

ตารางที่ 12 แสดงผลการตรวจปฏิบัติการของกิจกรรมผลิต และส่งออกพืชผลการเกษตร

ปี พ.ศ.	ลักษณะของกิจการ				รวมจำนวน		อัตราร้อยละที่ตรวจพบความผิด		
	บุคคลธรรมดา		นิติบุคคล		ราย	รายที่พบ	บุคคล	นิติ	รวม
	ตรวจ	พบความผิด	ตรวจ	พบความผิด	ที่ตรวจ	ความผิด	ธรรมดา	บุคคล	
2540	0	0	8	8	8	8	-	100.0	100.0
2541	0	0	6	2	6	2	-	33.3	33.3
2542	0	0	0	0	0	0	-	-	-
รวม	0	0	14	10	14	10	-	71.4	71.4

ลักษณะการประกอบการ

เป็นโรงงานแปรรูปผลิตผลการเกษตร อาจมีการรับซื้อพืชผลจากเกษตรกร หรือบางรายทำการเพาะปลูกเอง และนำวัตถุดิบดังกล่าวมาทำการผลิต ผลิตผลการเกษตรดังกล่าว ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด ผักต่าง ๆ ผลไม้ เช่น ลำไย ลิ้นจี่ เป็นต้น ทุกรายเป็นการผลิตเพื่อส่งออกจำหน่ายยังต่างประเทศ

วิธีการตรวจสอบของเจ้าพนักงาน

1. ตรวจสอบเกี่ยวกับกระบวนการผลิตสินค้า โดยเฉพาะหลักฐานการซื้อสินค้า
2. ทดสอบการคำนวณหาหน่วยสินค้าที่ควรผลิตได้เปรียบเทียบกับที่ผลิตได้จริง
3. ตรวจสอบรายงานสินค้าและวัตถุดิบของกิจการ
4. ขอข้อมูลใบขนสินค้าฉบับมูมน้ำเงินจากศูนย์เอกสารกลาง
5. ตรวจสอบตามระเบียบที่กรมสรรพากรกำหนดไว้

สรุปผลการตรวจ

จากการตรวจผู้ประกอบการทั้งหมด จำนวน 14 ราย พบความผิด จำนวน 10 ราย คิดเป็นอัตราร้อยละ 71.4 ของผู้ประกอบการที่ตรวจแล้วเสร็จ

ประเด็นความผิดที่ตรวจพบ

1. มีภาษีซื้อต้องห้าม พบความผิดอัตราร้อยละ 71.4
2. จัดทำรายงานภาษีไม่ถูกต้อง พบความผิดอัตราร้อยละ 7.1

ข้อสังเกต

ในท้องที่จังหวัดเชียงรายมีการประกอบการลักษณะนี้ไม่มากนัก อาจเนื่องจากทำเลท้องที่ไม่เหมาะสมกับการขนส่งสินค้าเพื่อการส่งออก เพราะการส่งออกดังกล่าวเป็นการส่งออกไปยังประเทศที่อยู่ห่างไกล ซึ่งต้องดำเนินการขนส่งทางเรือ และมีหลักฐานการส่งออกที่ชัดเจน โดยเฉพาะหลักฐานการชำระเงิน ผู้ประกอบการ

ที่ถูกตรวจจึงมักเป็นผู้ประกอบการรายช้ำกัน โดยที่มาของการตรวจเนื่องจากการขอคืนเงินภาษีมูลค่าเพิ่ม

การโต้แย้งส่วนใหญ่ที่อาจเกิดขึ้นจากการตรวจสอบ มักเกี่ยวกับกรณีของเสียจากการผลิต ซึ่งของเสียดังกล่าว เจ้าพนักงานจะยอมให้เท่ากับสัดส่วนของเสียที่เกิดตามปกติของการผลิตเท่านั้น (ส่วนใหญ่มักไม่เกิน อัตราร้อยละ 0.5 ของการผลิตปกติ แต่ต้องขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงของแต่ละประเภทกิจการด้วย) หากเป็นของเสีย ผิดเกินปกติ เช่น สัดส่วนของเสียที่มากเกินปกติ การทำลายของชำรุด ของเสีย ของหมดอายุการใช้งาน ซึ่งต้องมีหลักฐานการตัดบัญชีที่ชัดเจน และเป็นไปตามวิธีการที่กรมสรรพากรกำหนด จึงจะถือว่าให้ใช้ได้ตามผลของกฎหมาย

วิธีการทำลายของเสียที่กรมสรรพากรกำหนดให้ต้องดำเนินการ คือ ต้องแจ้งให้หน่วยงานกรมสรรพากรทราบล่วงหน้าก่อน 30 วัน เพื่อจะได้จัดส่งเจ้าพนักงานไปเป็นพยานในการทำลายสินค้า ร่วมกับผู้สอบบัญชีของกิจการ และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของกิจการ ซึ่งหากเจ้าพนักงานมิได้เข้าร่วมสังเกตการณ์ดังกล่าว โดยได้รับแจ้งจากผู้ประกอบการตามระเบียบแล้ว ให้ถือว่าการทำลายสินค้าถูกต้องโดยปริยาย

9. กิจการจำหน่ายบุหรี เครื่องดื่ม น้ำอัดลม เบียร์ และสุรา

ตารางที่ 13 แสดงผลการตรวจปฏิบัติการของกิจการจำหน่ายบุหรี เครื่องดื่ม น้ำอัดลม เบียร์ และสุรา

ปี พ.ศ.	ลักษณะของกิจการ				รวมจำนวน		อัตราร้อยละที่ตรวจพบความผิด		
	บุคคลธรรมดา		นิติบุคคล		ราย ที่ตรวจ	รายที่พบ ความผิด	บุคคล ธรรมดา	นิติ บุคคล	รวม
	ตรวจ	พบความผิด	ตรวจ	พบความผิด					
2540	1	1	1	1	2	2	100.0	100.0	100.0
2541	1	1	3	2	4	3	100.0	66.7	75.0
2542	0	0	1	0	1	0	-	-	-
รวม	2	2	5	3	7	5	100.0	60.0	71.4

ลักษณะการประกอบการ

เป็นผู้ค้าส่งสินค้าประเภท บุหรี เบียร์ สุรา น้ำดื่ม น้ำอัดลม รายใหญ่ของจังหวัด ซึ่งมีอยู่จำนวนมาก มีปริมาณสินค้าจำนวนมาก มีระบบบัญชีค่อนข้างยุ่งยาก

วิธีการตรวจสอบของเจ้าพนักงาน

1. ตรวจสอบรายงานสินค้าและวัตถุดิบของผู้ประกอบการ
2. ตรวจสอบนับสินค้าคงเหลือ (ถ้าจำเป็น)
3. ตรวจสอบตามระเบียบกรมสรรพากรที่กำหนดไว้

สรุปผลการตรวจ

จากการตรวจปฏิบัติการผู้ประกอบการ จำนวน 7 ราย พบความผิด 5 ราย คิดเป็นอัตราร้อยละ 71.4 ของจำนวนรายที่ตรวจแล้วเสร็จ

ประเด็นความผิดที่ตรวจพบ

1. ขอดขายแจ้งไว้ขาด	พบความผิดอัตราร้อยละ 71.4
2. มีภาษีซื้อต้องห้าม	พบความผิดอัตราร้อยละ 28.6
3. จัดทำรายงานภาษีไม่ถูกต้อง	พบความผิดอัตราร้อยละ 14.3
4. มีสินค้าเกินจากรายงานสินค้าและวัตถุดิบ	พบความผิดอัตราร้อยละ 14.3
5. มีสินค้าขาดจากรายงานสินค้าและวัตถุดิบ	พบความผิดอัตราร้อยละ 14.3
6. ไม่ออกใบกำกับภาษีทันทีที่ความรับผิดชอบเกิดขึ้น	พบความผิดอัตราร้อยละ 14.3
7. ไม่จัดทำรายงานภาษี	พบความผิดอัตราร้อยละ 14.3

ข้อสังเกต

เนื่องจากผู้ประกอบการมีจำนวนน้อยราย แต่เป็นรายที่มีขนาดใหญ่ มีความยุ่งยากในเรื่องของการจัดทำรายงานสินค้าและวัตถุดิบเนื่องจากมีจำนวนสินค้ามากชนิด การตรวจสอบใหญ่จึงเน้นที่การตรวจนับสินค้า ผลการตรวจจึงมักพบความผิดอยู่เสมอ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติได้ถูกต้องมากขึ้น

10. กิจการผลิตสินค้าที่ใช้ในการก่อสร้าง

ตารางที่ 14 แสดงผลการตรวจปฏิบัติการของกิจการผลิตสินค้าที่ใช้ในการก่อสร้าง

ปี พ.ศ.	ลักษณะของกิจการ				รวมจำนวน		อัตราร้อยละที่ตรวจพบความผิด		
	บุคคลธรรมดา		นิติบุคคล		ราย ที่ตรวจ	รายที่พบ ความผิด	บุคคล ธรรมดา	นิติ บุคคล	รวม
	ตรวจ	พบความผิด	ตรวจ	พบความผิด					
2540	0	0	1	1	1	1	-	100.0	100.0
2541	0	0	12	8	12	8	-	66.7	66.7
2542	0	0	4	3	4	3	-	75.0	75.0
รวม	0	0	17	12	17	12	-	70.6	70.6

ลักษณะการประกอบการ

เป็นกิจการที่ผลิตสินค้าที่ใช้ในการก่อสร้างต่าง ๆ ได้แก่ การผลิตปูนซีเมนต์ การผลิตหิน ทราโย อุปกรณ์ก่อสร้างบางประเภท เช่น ประตูม้วน เป็นต้น

วิธีการตรวจสอบของเจ้าพนักงาน

1. ตรวจสอบจากกระบวนการผลิตของกิจการ
2. ตรวจสอบจากรายงานสินค้าและวัตถุดิบ
3. ตรวจสอบจากข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการผลิตและขายสินค้า
4. ตรวจสอบ โดยการสอบค้นรายการขายสินค้า
5. ตรวจสอบตามระเบียบกรมสรรพากร

สรุปผลการตรวจ

จากการตรวจผู้ประกอบการ จำนวน 17 ราย พบความผิด จำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 70.6

ประเด็นความผิดที่ตรวจพบ

1. ยอดขายแจ้งไว้ขาด	พบความผิดอัตราร้อยละ 29.4
2. มีภาษีซื้อต้องห้าม	พบความผิดอัตราร้อยละ 41.2
3. จัดทำรายงานภาษีไม่ถูกต้อง	พบความผิดอัตราร้อยละ 17.6
4. มีสินค้าเกินจากรายงานสินค้าและวัตถุดิบ	พบความผิดอัตราร้อยละ 11.8
5. มีสินค้าขาดจากรายงานสินค้าและวัตถุดิบ	พบความผิดอัตราร้อยละ 5.9
6. ไม่จัดเก็บใบกำกับภาษี	พบความผิดอัตราร้อยละ 5.9
7. ไม่จัดทำรายงานภาษี	พบความผิดอัตราร้อยละ 5.9

ข้อสังเกต

เป็นประเภทกิจการที่มีความยุ่งยากในการตรวจสอบประเภทหนึ่ง เนื่องจากเกี่ยวข้องกับระบบกระบวนการผลิต จึงมักมีปัญหาข้อโต้แย้งในเรื่องของปริมาณสินค้าที่ผลิตและขายอยู่เสมอ

เจ้าพนักงานมักถือตามสัดส่วนการผลิตตามปรกติ จากหลักฐานข้อมูลเดิมของผู้ประกอบการ เปรียบเทียบกิจการประเภทเดียวกันอื่น มาใช้เป็นหลักในการคำนวณการผลิต ข้อมูลที่ได้รับอาจไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงของแต่ละกิจการ จึงเป็นเรื่องของการเจรจาหาข้อยุติเพื่อความพึงพอใจของทั้งสองฝ่ายว่า ควรชำระภาษีเท่าใดเหมาะสมถูกต้องเพียงพอหรือไม่

11. กิจการจำหน่ายอะไหล่รถยนต์

ตารางที่ 15 แสดงผลการตรวจปฏิบัติการของกิจการจำหน่ายอะไหล่รถยนต์

ปี พ.ศ.	ลักษณะของกิจการ				รวมจำนวน		อัตราร้อยละที่ตรวจพบความผิด		
	บุคคลธรรมดา		นิติบุคคล		ราย	รายที่พบ	บุคคล	นิติ	รวม
	ตรวจ	พบความผิด	ตรวจ	พบความผิด	ที่ตรวจ	ความผิด	ธรรมดา	บุคคล	
2540	0	0	1	0	1	0	-	-	-
2541	1	1	4	3	5	4	100.0	75.0	80.0
2542	0	0	0	0	0	0	-	-	-
รวม	1	1	5	3	6	4	100.0	60.0	66.7

ลักษณะการประกอบการ

เป็นผู้ประกอบการซื้อสินค้าประเภทอะไหล่รถยนต์เพื่อจำหน่าย สินค้าส่วนใหญ่ซื้อจากกรุงเทพ

มหานคร

วิธีการตรวจสอบของเจ้าพนักงาน

1. ตรวจสอบจากรายงานสินค้าและวัตถุดิบของกิจการ
2. ตรวจสอบอัตรากำไรขั้นต้น
3. ตรวจสอบราคาขายสินค้า
4. ตรวจสอบสินค้าคงเหลือ (ถ้าจำเป็น)
5. ตรวจสอบตามระเบียบกรมสรรพากร

สรุปผลการตรวจ

จากการตรวจปฏิบัติการผู้ประกอบการแล้วเสร็จ จำนวน 6 ราย ตรวจพบความผิด จำนวน 4 ราย คิดเป็นอัตราร้อยละ 66.7

ประเด็นความผิดที่ตรวจพบ

1. ยอดขายแจ้งไว้ขาด	พบความผิดอัตราร้อยละ 33.3
2. มีภาษีซื้อต้องห้าม	พบความผิดอัตราร้อยละ 66.7

ข้อสังเกต

ผู้ประกอบการดังกล่าวมักมีสถานประกอบการไม่ใหญ่นัก จำหน่ายสินค้าเฉพาะอะไหล่รถยนต์ โดยไม่มีการรับซ่อมรถยนต์ด้วย ในการตรวจของเจ้าพนักงานมักใช้วิธีสอบยันใบกำกับภาษี หรือตรวจสอบ ภาษีซื้อ และการตรวจสอบรายงานสินค้าและวัตถุดิบ

12. กิจการจำหน่ายวัสดุก่อสร้าง

ตารางที่ 16 แสดงผลการตรวจปฏิบัติการของกิจการจำหน่ายวัสดุก่อสร้าง

ปี พ.ศ.	ลักษณะของกิจการ				รวมจำนวน		อัตราร้อยละที่ตรวจพบความผิด		
	บุคคลธรรมดา		นิติบุคคล		ราย	รายที่พบ	บุคคล	นิติ	รวม
	ตรวจ	พบความผิด	ตรวจ	พบความผิด	ที่ตรวจ	ความผิด	ธรรมดา	บุคคล	
2540	2	2	10	8	12	10	100.0	80.0	83.3
2541	5	3	30	16	35	19	60.0	53.3	54.3
2542	1	0	36	22	37	22	-	61.1	59.5
รวม	8	5	76	46	84	51	62.5	60.5	60.7

ลักษณะการประกอบการ

เป็นกิจการจำหน่ายสินค้าประเภทวัสดุก่อสร้าง ลักษณะพิเศษของกิจการประเภทนี้ที่ถูกตรวจเป็นส่วนใหญ่จากเจ้าพนักงานคือ กิจการประเภทส่งออกไปยังประเทศพม่า และประเทศลาว มีเพียงส่วนน้อยที่จำหน่ายเฉพาะในประเทศ

วิธีการตรวจสอบของเจ้าพนักงาน

1. ตรวจสอบจากรายงานสินค้าและวัตถุดิบ
2. ตรวจสอบสินค้าคงเหลือ (ถ้าจำเป็น)
3. ตรวจสอบอัตรากำไรขั้นต้น
4. ตรวจสอบราคาขายสินค้า เปรียบเทียบราคาตลาด
5. ตรวจสอบหลักฐานบัญชีเงินฝากธนาคาร (กรณีส่งออก)
6. ตรวจสอบใบกำกับภาษีซื้อโดยละเอียด
7. ขอข้อมูลใบขนสินค้าฉบับม้วนน้ำเงิน จากฝ่ายสืบสวนและตรวจสอบภาษี (กรณีส่งออก)
8. ตรวจสอบตามระเบียบกรมสรรพากรที่กำหนดไว้

สรุปผลการตรวจ

เป็นกิจการอีกประเภทหนึ่งที่เจ้าพนักงานนิยมตรวจ เนื่องจากสามารถทำการตรวจได้ง่าย ตามผลการตรวจ จำนวนทั้งสิ้น 84 ราย พบความผิด 51 ราย คิดเป็นร้อยละ 60.7

ประเด็นความผิดที่ตรวจพบ

1. ยอดขายแจ้งไว้ขาด	พบความผิดอัตราร้อยละ 40.5
2. มีภาษีซื้อต้องห้าม	พบความผิดอัตราร้อยละ 34.5
3. จัดทำรายงานภาษีไม่ถูกต้อง	พบความผิดอัตราร้อยละ 8.3

4. มีสินค้าเกินจากรายงานสินค้าและวัตถุดิบ	พบความผิดปกติร้อยละ 2.4
5. มีสินค้าขาดจากรายงานสินค้าและวัตถุดิบ	พบความผิดปกติร้อยละ 2.4
6. ไม่ออกใบกำกับภาษีทันทีที่ความรับผิดชอบเกิดขึ้น	พบความผิดปกติร้อยละ 3.6
7. ไม่แจ้งการเปลี่ยนแปลงทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม	พบความผิดปกติร้อยละ 3.6
8. ใบกำกับภาษีขายมีข้อความไม่ครบถ้วน	พบความผิดปกติร้อยละ 1.2
9. ไม่เก็บใบกำกับภาษีซื้อ	พบความผิดปกติร้อยละ 6.0
10. ยกเครดิตภาษีชำระไว้เกินสูงไป	พบความผิดปกติร้อยละ 10.7
11. ไม่เก็บเอกสารไว้ ณ สถานที่ประกอบการ	พบความผิดปกติร้อยละ 2.4

ข้อสังเกต

เจ้าพนักงานแห่งการตรวจกิจการประเภทนี้ควบคู่ไปกับการตรวจสอบกิจการรับเหมาก่อสร้าง เนื่องจากเป็นกิจการที่มีปัญหาในเรื่องการปลอมใบกำกับภาษีเป็นส่วนมาก แต่พบน้อยกว่าเนื่องจากถูกจำกัดในเรื่องการจัดทำรายงานสินค้าและวัตถุดิบ

ในท้องที่จังหวัดเชียงราย มีผู้ประกอบการจำนวนมากที่หันมาส่งออกสินค้าประเภทวัสดุก่อสร้างให้แก่ประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ประเทศพม่า และประเทศลาว เนื่องจากได้รับประโยชน์ในเรื่องต้นทุน แต่จากการตรวจพบของเจ้าพนักงานพบว่ามีกานำสินค้ากลับมาจำหน่ายในประเทศ สร้างความเสียหายแก่ระบบภาษีโดยรวม โดยเฉพาะกับผู้ประกอบการขายสินค้าในประเทศรายอื่นที่ต้องรับภาระขายสินค้าราคาสูงกว่า (เนื่องจากราคาต้องรวมภาษีมูลค่าเพิ่ม)

ผู้ประกอบการบางราย ไม่ออกใบกำกับภาษีทุกครั้งที่มีการขายสินค้า อาจเนื่องมาจากผู้ซื้อไม่ขอใบกำกับภาษี และจะขายใบกำกับภาษีเพื่อเป็นการตัดบัญชีสินค้าของสินค้าที่คงเหลือในบัญชีดังกล่าวให้แก่ผู้ที่ต้องการในภายหลัง การกระทำดังกล่าวถือเป็นการทำลายระบบภาษีมูลค่าเพิ่มอย่างหนึ่ง เจ้าพนักงานหากมีข้อมูล จะทำการตรวจโดยการตรวจนับสินค้าคงเหลือ ซึ่งจะเข้าตรวจโดยไม่แจ้งให้ทราบเป็นการล่วงหน้า และหากตรวจพบ ผู้ประกอบการจะถูกลงโทษอย่างเด็ดขาด จึงเป็นการกระทำที่เสี่ยงเป็นอย่างยิ่ง

การขายสินค้านอกระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่ผู้ประกอบการทุจริตบางรายนิยมกระทำ เนื่องจากสามารถหาซื้อสินค้าที่ไม่มีหลักฐานใบกำกับภาษีได้โดยง่าย ทำให้ผู้ประกอบการยื่นรายรับไว้ไม่ถูกต้อง

จึงเป็นอีกกิจการหนึ่งที่เจ้าพนักงานนิยมตรวจ เนื่องจากไม่ยุ่งยาก และมีเอกสารสนับสนุนการตรวจจำนวนมาก ความยุ่งยากจะอยู่ที่ความน่าเชื่อถือในราคาขายสินค้า ซึ่งมักจะขายในราคาต่ำ และการพิสูจน์การรับหรือจ่ายเงินค่าซื้อและขายสินค้า

13. กิจการจำหน่ายรถจักรยานยนต์

ตารางที่ 17 แสดงผลการตรวจปฏิบัติการของกิจการจำหน่ายรถจักรยานยนต์

ปี พ.ศ.	ลักษณะของกิจการ				รวมจำนวน		อัตราร้อยละที่ตรวจพบความผิด		
	บุคคลธรรมดา		นิติบุคคล		ราย ที่ตรวจ	รายที่พบ ความผิด	บุคคล ธรรมดา	นิติ บุคคล	รวม
	ตรวจ	พบความผิด	ตรวจ	พบความผิด					
2540	0	0	11	6	11	6	-	54.5	54.5
2541	2	2	4	2	6	4	100.0	50.0	66.7
2542	0	0	1	1	1	1	-	100.0	100.0
รวม	2	2	16	9	18	11	100.0	56.3	61.1

ลักษณะการประกอบกิจการ

เป็นตัวแทนจำหน่ายรถจักรยานยนต์ และอะไหล่รถจักรยานยนต์ บางรายมีบริการซ่อมรถจักรยานยนต์อีกด้วย เป็นผู้ประกอบการทั้งรายใหญ่และเล็ก

วิธีการตรวจของเจ้าพนักงาน

1. ตรวจสอบรายงานสินค้าและวัตถุดิบของกิจการ
2. ตรวจสอบอัตรากำไรขั้นต้นจากการขายสินค้า โดยเฉพาะอะไหล่รถจักรยานยนต์
3. ตรวจสอบตามระเบียบการตรวจของกรมสรรพากร

สรุปผลการตรวจ

จากการตรวจปฏิบัติการผู้ประกอบการจำนวน 18 ราย พบว่าผู้ประกอบการปฏิบัติไว้ไม่ถูกต้องจำนวน 11 ราย คิดเป็นอัตราร้อยละ 61.1

ประเด็นความผิดที่ตรวจพบ

1. ยอดขายแจ้งไว้ขาด	พบความผิดอัตราร้อยละ 27.8
2. มีภาษีซื้อต้องห้าม	พบความผิดอัตราร้อยละ 16.7
3. จัดทำรายงานภาษีไม่ถูกต้อง	พบความผิดอัตราร้อยละ 27.8
4. ไม่ออกใบกำกับภาษีทันทีที่ความรับผิดเกิดขึ้น	พบความผิดอัตราร้อยละ 22.2
5. ไม่แจ้งการเปลี่ยนแปลงทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม	พบความผิดอัตราร้อยละ 5.6

ข้อสังเกต

เป็นกิจการที่มักตรวจพบว่ามักยื่นรายรับไว้ต่ำกว่าความเป็นจริง โดยเฉพาะในกิจการที่มีให้บริการซ่อมรถ แต่ในด้านยอดซื้อ ไม่มีความยุ่งยากแต่อย่างใด บางครั้งจะมีข้อมูลจากกรมสรรพากรส่งมาให้ตรวจสอบ ยืนยันความถูกต้องของการลงรายงานภาษีซื้ออีกด้วย

14. กิจกรรมผลิต และจำหน่ายเสื้อผ้าสำเร็จรูป

ตารางที่ 18 แสดงผลการตรวจปฏิบัติการของกิจกรรมผลิต และจำหน่ายเสื้อผ้าสำเร็จรูป

ปี พ.ศ.	ลักษณะของกิจการ				รวมจำนวน		อัตราร้อยละที่ตรวจพบความผิด		
	บุคคลธรรมดา		นิติบุคคล		ราย	รายที่พบ	บุคคล	นิติ	รวม
	ตรวจ	พบความผิด	ตรวจ	พบความผิด	ที่ตรวจ	ความผิด	ธรรมดา	บุคคล	
2540	0	0	1	1	1	1	-	100.0	100.0
2541	2	2	2	0	4	2	100.0	-	50.0
2542	1	1	1	0	2	1	100.0	-	50.0
รวม	3	3	4	1	7	4	100.0	25.0	57.1

ลักษณะการประกอบการ

เป็นโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปเพื่อส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ

วิธีการตรวจของเจ้าพนักงาน

1. ตรวจสอบกระบวนการผลิต ทดสอบการคำนวณอัตราสินค้าสำเร็จรูปที่ควรผลิตได้ เปรียบเทียบการรับตามรายงานสินค้าและวัตถุดิบ
2. ตรวจสอบรายงานสินค้าและวัตถุดิบของกิจการ
3. ขอข้อมูลใบขนสินค้าฉบับมูมนำเงิน จากศูนย์เอกสารกลาง
4. ตรวจสอบตามระเบียบกรมสรรพากรที่กำหนด

สรุปผลการตรวจ

จากการตรวจปฏิบัติการ พบผู้ประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องจำนวน 4 ราย จากที่ตรวจเสร็จ

ทั้งสิ้น จำนวน 7 ราย คิดเป็นอัตราร้อยละ 57.1

ประเด็นความผิดที่ตรวจพบ

1. ยอดขายแจ้งไว้ขาด พบความผิดอัตราร้อยละ 28.6
2. มีภาษีซื้อต้องห้าม พบความผิดอัตราร้อยละ 28.6

ข้อสังเกต

มีผู้ประกอบการประเภทนี้ในท้องที่จังหวัดเชียงรายค่อนข้างน้อย การตรวจทำได้ค่อนข้างยาก เนื่องจากกิจการขายผ้ายังเป็นกิจการที่มีการหลบเลี่ยงภาษีค่อนข้างมาก ผู้ประกอบการสามารถซื้อวัตถุดิบที่ไม่มีใบกำกับภาษีได้ง่าย เจ้าพนักงานจึงไม่นิยมคัดเลือกรายมาตรวจเพราะมักมีการโต้แย้งกันเกี่ยวกับข้อเท็จจริงเป็นอย่างมาก และเจ้าพนักงานหาข้อมูลหลักฐานมาประกอบได้ยาก ยกเว้นได้รับข้อมูลจากกรม หรือ ผู้ประกอบการขอคืนภาษี

ในการตรวจสอบ เจ้าพนักงานจึงมักใช้ข้อมูลของผู้ประกอบการเองมาคำนวณหาสัดส่วนที่ควรผลิตได้ และอาจเปรียบเทียบข้อมูลเดิม หรือผู้ประกอบการชนิดเดียวกันรายอื่น มาเป็นข้อมูลประกอบการตรวจสอบ การเจรจาตกลงจึงเป็นวิธีการที่เป็นที่นิยม และหากมีข้อมูลที่ทำให้สัดส่วนการผลิตเบี่ยงเบนไป เช่น ของเสียจากกระบวนการผลิต ผู้ประกอบการจึงต้องเก็บหลักฐานที่ชัดเจนและเชื่อถือได้ เพื่อมิให้มีการโต้แย้งในภายหลัง

15. กิจการให้บริการทั่วไป

ตารางที่ 19 แสดงผลการตรวจปฏิบัติการของกิจการให้บริการทั่วไป

ปี พ.ศ.	ลักษณะของกิจการ				รวมจำนวน		อัตราร้อยละที่ตรวจพบความผิด		
	บุคคลธรรมดา		นิติบุคคล		ราย ที่ตรวจ	รายที่พบ ความผิด	บุคคล ธรรมดา	นิติ บุคคล	รวม
	ตรวจ	พบความผิด	ตรวจ	พบความผิด					
2540	1	0	1	0	2	0	-	-	-
2541	3	2	2	2	5	4	66.7	100.0	80.0
2542	0	0	0	0	0	0	-	-	-
รวม	4	2	3	2	7	4	50.0	66.7	57.1

ลักษณะการประกอบการ

ได้แก่ กิจการให้บริการทั่วไปที่ไม่เข้าหลักเกณฑ์รายอื่น ๆ และนานครั้งจึงจะถูกเจ้าพนักงาน คัดเลือกรายมาเพื่อตรวจสอบ เช่น ให้บริการธุรกิจสื่อสาร ให้เช่าวิดีโอ และอยู่ซ่อมรถยนต์ เป็นต้น

วิธีการตรวจสอบของเจ้าพนักงาน

1. ตรวจสอบข้อเท็จจริงของการประกอบการ ทำให้การของเจ้าของกิจการ
2. ตรวจสอบเอกสารสัญญาจ้าง
3. ตรวจสอบตามระเบียบกรมสรรพากร

สรุปผลการตรวจ

จากการตรวจปฏิบัติการทั้งสิ้น จำนวน 7 ราย พบความผิดจำนวน 4 ราย คิดเป็นอัตราร้อยละ 57.1

ประเด็นความผิดที่ตรวจพบ

1. ยอดขายแจ้งไว้ขาด	พบความผิดอัตราร้อยละ 42.9
2. มีภาษีซื้อต้องห้าม	พบความผิดอัตราร้อยละ 28.6
3. ไม่แจ้งการเปลี่ยนแปลงทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม	พบความผิดอัตราร้อยละ 14.3

ข้อสังเกต

เป็นกิจการที่มีผู้ประกอบการน้อยราย และเจ้าพนักงานมักไม่นิยมตรวจปฏิบัติการ เนื่องจากไม่เป็นผู้ประกอบการรายใหญ่ โดยจะเรียกตรวจเมื่อมีเหตุจำเป็น เช่น มีผู้ร้องเรียน ได้รับข้อมูลจากกรม หรือเมื่อผู้ประกอบการขอคืนภาษี เป็นต้น

การดำเนินการของเจ้าพนักงาน มักเชิญผู้ประกอบการมาชี้แจงข้อเท็จจริง เพื่อกำหนดหาจำนวนภาษีที่ควรชำระของแต่ละประเภทกิจการ โดยพิจารณาจากข้อมูลเดิม เปรียบเทียบข้อมูลจากผู้ประกอบการรายอื่น ๆ ประกอบ ซึ่งเมื่อมีการทำความเข้าใจแล้ว เจ้าพนักงานมักผ่อนปรนเกี่ยวกับการตรวจสอบต่าง ๆ ให้แก่ผู้ประกอบการ เช่น การออกไปกำกับภาษี การจัดทำรายงานต่าง ๆ เป็นต้น

16. กิจการจำหน่ายสินค้าอุปโภค บริโภค

ตารางที่ 20 แสดงผลการตรวจปฏิบัติการของกิจการจำหน่ายสินค้าอุปโภค บริโภค

ปี พ.ศ.	ลักษณะของกิจการ				รวมจำนวน		อัตราร้อยละที่ตรวจพบความผิด		
	บุคคลธรรมดา		นิติบุคคล		ราย ที่ตรวจ	รายที่พบ ความผิด	บุคคล ธรรมดา	นิติ บุคคล	รวม
	ตรวจ	พบความผิด	ตรวจ	พบความผิด					
2540	9	5	26	9	35	14	55.6	34.6	40.0
2541	9	7	31	21	40	28	77.8	67.7	70.0
2542	0	0	8	5	8	5	-	62.5	62.5
รวม	18	12	65	35	83	47	66.7	53.8	56.6

ลักษณะการประกอบการ

เป็นผู้ประกอบการที่จำหน่ายสินค้าอุปโภค บริโภคทั่วไป แต่ที่เจ้าพนักงานคัดเลือกมาตรวจ ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการที่ส่งออกสินค้าจำหน่ายให้แก่ประเทศพม่า และประเทศลาว ซึ่งต้องทำการตรวจก่อนการคืนเงินภาษีมูลค่าเพิ่ม

วิธีการตรวจสอบของเจ้าพนักงาน

1. ตรวจสอบรายงานสินค้าและวัตถุดิบของกิจการ
2. ตรวจสอบสินค้าคงเหลือ (ถ้าจำเป็น)
3. ตรวจสอบอัตรากำไรขั้นต้นจากการขายสินค้า
4. ตรวจสอบข้อมูลซื้อสินค้าจากกรม เปรียบเทียบรายงานภาษีซื้อ
5. ขอข้อมูลใบขนสินค้าฉบับมุนำเงินจากฝ่ายสืบสวนและตรวจสอบภาษี (กรณีส่งออก)
6. ตรวจสอบหลักฐานการรับเงินตามบัญชีเงินฝากธนาคาร
7. ตรวจสอบตามระเบียบการตรวจของกรมสรรพากร

สรุปผลการตรวจ

จากการตรวจการปฏิบัติการทั้งสิ้น 83 ราย พบความผิด จำนวน 47 ราย คิดเป็นอัตราร้อยละ 56.6
ประเด็นความผิดที่ตรวจพบ

1. ยอดขายแจ้งไว้ขาด	พบความผิดอัตราร้อยละ 21.7
2. มีภาษีซื้อต้องห้าม	พบความผิดอัตราร้อยละ 36.1
3. จัดทำรายงานภาษีไว้ไม่ถูกต้อง	พบความผิดอัตราร้อยละ 16.9
4. ไม่ออกใบกำกับภาษีทันทีที่ความรับผิดเกิดขึ้น	พบความผิดอัตราร้อยละ 4.8
5. ไม่แจ้งการเปลี่ยนแปลงทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม	พบความผิดอัตราร้อยละ 1.2
6. ใบกำกับภาษีขายมีข้อความไม่ครบถ้วน	พบความผิดอัตราร้อยละ 1.2
7. ไม่นำใบลดหนี้มาใช้	พบความผิดอัตราร้อยละ 1.2

ข้อสังเกต

เป็นประเภทกิจการที่มีผู้ประกอบการรายใหม่เพิ่มขึ้นอยู่เสมอ เนื่องจากจังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดชายแดนที่สามารถดำเนินการเกี่ยวกับส่งออกสินค้าได้โดยง่าย ซึ่งการส่งออกสินค้านี้เจ้าพนักงานต้องทำการตรวจก่อนคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม การประกอบการประเภทนี้จึงเป็นอีกประเภทหนึ่งที่เจ้าพนักงานจับตามองเป็นพิเศษเพราะผู้ประกอบการรายใหม่มักปฏิบัติตามกฎหมายไม่ถูกต้อง

ส่วนผู้ประกอบการรายเก่า ที่มักถูกเรียกตรวจเป็นประจำเกือบทุกเดือน ในระยะหลังค่อนข้างมีความเข้าใจในกฎหมายภาษีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น ผลการตรวจจึงมักไม่ค่อยพบความผิดอีก แต่ยังคงถูกสุ่มเรียกเพื่อตรวจสอบเป็นระยะ ๆ อยู่เสมอ ตามนโยบายการเข้มงวดการคืนภาษีแก่ผู้ประกอบการส่งออก โดยจะคืนอย่างรวดเร็วให้แก่ผู้ประกอบการส่งออกที่แท้จริงเท่านั้น

ในผู้ประกอบการที่เป็นรายใหญ่มักปฏิบัติถูกต้องกว่าผู้ประกอบการที่เป็นรายเล็ก หลักฐานต่าง ๆ เช่น ใบกำกับภาษีซื้อ หลักฐานการชำระเงิน มีความชัดเจน และถูกต้องครบถ้วนมากกว่าผู้ประกอบการรายเล็กอื่น

17. กิจการผลิต และจำหน่ายอาหารสำเร็จรูป

ตารางที่ 21 แสดงผลการตรวจปฏิบัติการของกิจการผลิตและจำหน่ายอาหารสำเร็จรูป

ปี พ.ศ.	ลักษณะของกิจการ				รวมจำนวน		อัตราร้อยละที่ตรวจพบความผิด		
	บุคคลธรรมดา		นิติบุคคล		รายที่ตรวจ	รายที่พบความผิด	บุคคลธรรมดา	นิติบุคคล	รวม
	ตรวจ	พบความผิด	ตรวจ	พบความผิด					
2540	2	1	5	4	7	5	50.0	80.0	71.4
2541	1	0	1	0	2	0	-	-	-
2542	0	0	0	0	0	0	-	-	-
รวม	3	1	6	4	9	5	33.3	66.7	55.6

ลักษณะการประกอบการ

เป็นผู้ประกอบการที่ผลิตอาหารสำเร็จรูป เช่น แหนม หมูยอ รวมไปถึงผู้ประกอบการที่เปิดร้านอาหาร หรือ กิจการขนาดใหญ่ ที่ต้องจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม

วิธีการตรวจสอบของเจ้าพนักงาน

1. ตรวจสอบโดยอาศัยข้อเท็จจริงจากการประกอบกิจการ เปรียบเทียบค่าให้การผู้ประกอบการ
2. ตรวจสอบหลักฐานค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ค่าน้ำค้ำที่ขาย ค่าไฟฟ้า ค่าแก๊สหุงต้ม เป็นต้น
3. ตรวจสอบระเบียบที่กรมสรรพากรกำหนด

สรุปผลการตรวจ

จากการตรวจผู้ประกอบการ จำนวน 9 ราย พบความผิด จำนวน 5 ราย คิดเป็นอัตราร้อยละที่พบความผิด ร้อยละ 55.6

ประเด็นความผิดที่ตรวจพบ

1. ขอดขายแข่งไว้ขาด	พบความผิดอัตราร้อยละ 33.3
2. มีภาษีซื้อต้องห้าม	พบความผิดอัตราร้อยละ 44.4

ข้อสังเกต

เป็นกิจการที่มีภาษีซื้อค่อนข้างน้อย เนื่องจากสินค้าส่วนใหญ่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม วิธีการตรวจของเจ้าพนักงานมักใช้วิธีการตกลงกำหนดรายรับขั้นต่ำ ให้ผู้ประกอบการยื่นชำระ เพราะตรวจสอบได้ค่อนข้างยาก

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มักได้รับการตรวจ โดยอนุโลมจากเจ้าพนักงาน โดยเฉพาะการออกไปกำกับภาษี และการจัดทำรายงานต่าง ๆ เนื่องจากผู้ประกอบการมีขนาดเล็ก และโดยข้อเท็จจริงการกระทำตามตัวบทกฎหมายมีความยุ่งยากในทางปฏิบัติ

วิธีการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มให้ถูกต้องของกิจการ ควรทำโดยการขายคูปองอาหาร ซึ่งถือเป็นใบกำกับภาษีอย่างย่อ หรือการนำเครื่องบันทึกการเก็บเงินมาช่วยออกไปกำกับภาษี ซึ่งกิจการต้องลงทุนเพิ่มขึ้น

ในปัจจุบัน เจ้าพนักงานให้ผู้ประกอบการยื่นเสียภาษีมูลค่าเพิ่มตามข้อตกลงยินยอม โดยการจัดลำดับผู้ประกอบการแต่ละรายไว้โดยอาศัยข้อมูลเดิม และตามข้อเท็จจริง เพื่อให้มีการเสียภาษีอย่างยุติธรรม

18. กิจการจำหน่ายสินค้าทั่วไป

ตารางที่ 22 แสดงผลการตรวจปฏิบัติการของกิจการจำหน่ายสินค้าทั่วไป

ปี พ.ศ.	ลักษณะของกิจการ				รวมจำนวน		อัตราร้อยละที่ตรวจพบความผิด		
	บุคคลธรรมดา		นิติบุคคล		ราย	รายที่พบ	บุคคล	นิติ	รวม
	ตรวจ	พบความผิด	ตรวจ	พบความผิด	ที่ตรวจ	ความผิด	ธรรมดา	บุคคล	
2540	1	1	1	1	2	2	100.0	100.0	100.0
2541	2	2	5	1	7	3	100.0	20.0	42.9
2542	0	0	0	0	0	0	-	-	-
รวม	3	3	6	2	9	5	100.0	33.3	55.6

ลักษณะการประกอบการ

เป็นผู้ประกอบการที่จำหน่ายสินค้าอื่น ๆ โดยทั่วไปซึ่งเป็นสินค้าเฉพาะอย่าง ได้แก่ ขายเครื่องเขียน ขายดินเหนียว และขายอัญมณี เป็นต้น

วิธีการตรวจสอบของเจ้าพนักงาน

1. ตรวจสอบรายงานสินค้าและวัตถุดิบของกิจการ
2. ตรวจสอบอัตรากำไรขั้นต้น
3. ตรวจสอบระเบียบกรมสรรพากรที่กำหนด

สรุปผลการตรวจ

ผู้ประกอบการที่ถูกเรียกตรวจปฏิบัติการจำนวน 9 ราย ผลการตรวจพบความผิด 5 ราย คิดเป็นอัตราร้อยละ 55.6

ประเด็นความผิดที่ตรวจพบ

1. ขอดขายแจ้งไว้ขาด	พบความผิดอัตราร้อยละ 33.3
2. มีภาษีซื้อต้องห้าม	พบความผิดอัตราร้อยละ 33.3
3. จัดทำรายงานภาษีไว้ไม่ถูกต้อง	พบความผิดอัตราร้อยละ 11.1

ข้อสังเกต

ผู้ศึกษาได้รวบรวมการประกอบการขายสินค้าที่ไม่เข้าหลักเกณฑ์ขายรายอื่น ๆ ไว้รวมกัน เพื่อให้ง่ายต่อการสรุปผล ผู้ประกอบการรายดังกล่าวเหล่านี้ ไม่ถูกตรวจปฏิบัติการบ่อยครั้งนัก เนื่องจากมีจำนวนน้อยราย และเป็นผู้ประกอบการรายเล็ก (ชกเว้น ร้านอัญมณี)

การประกอบการของผู้ประกอบการแต่ละรายจะมีลักษณะเฉพาะ ที่เจ้าพนักงานต้องให้ความสนใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริงของการประกอบการเป็นการเฉพาะแต่ละรายไป การทำการเปรียบเทียบข้อมูลโดยการเทียบ

เคียงผู้ประกอบการธุรกิจเดียวกันทำได้ยาก เนื่องจากไม่มีข้อมูล หรือมีอยู่น้อย เจ้าพนักงานต้องใช้ข้อมูลเดิมของผู้ประกอบการแต่ละรายมาเทียบเคียงกับข้อมูลผู้ประกอบการในลักษณะที่ใกล้เคียงกันรายอื่น หรือข้อมูลจากท้องที่อื่น โดยอาศัยประสบการณ์ในการตรวจของเจ้าพนักงานเอง

19. กิจการห้างสรรพสินค้า

ตารางที่ 23 แสดงผลการตรวจปฏิบัติการของกิจการห้างสรรพสินค้า

ปี พ.ศ.	ลักษณะของกิจการ				รวมจำนวน		อัตราร้อยละที่ตรวจพบความผิด		
	บุคคลธรรมดา		นิติบุคคล		รายที่ตรวจ	รายที่พบความผิด	บุคคลธรรมดา	นิติบุคคล	รวม
	ตรวจ	พบความผิด	ตรวจ	พบความผิด					
2540	0	0	2	0	2	0	-	-	-
2541	0	0	2	2	2	2	-	100.0	100.0
2542	0	0	1	0	1	0	-	-	-
รวม	0	0	5	2	5	2	-	40.0	40.0

ลักษณะการประกอบการ

เป็นห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ ซึ่งจำหน่ายสินค้าทั่วไป ในท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ผู้ประกอบการเหล่านี้มีราย

วิธีการตรวจสอบของเจ้าพนักงาน

1. สุ่มตรวจตามรายงานสินค้าและวัตถุดิบของกิจการ
2. ตรวจสอบอัตรากำไรขั้นต้นจากการขายสินค้าที่สุ่ม
3. ตรวจสอบรายได้อื่น ๆ เช่น ค่าเช่าพื้นที่ เปรียบเทียบตามสัญญาเช่า
4. ตรวจสอบตามระเบียบกรมสรรพากร

สรุปผลการตรวจ

จากการตรวจปฏิบัติการ พบผู้ประกอบการที่ปฏิบัติไว้ไม่ถูกต้อง จำนวน 2 ราย คิดเป็นอัตรา ร้อยละ 40.0 ของผู้ประกอบการที่ตรวจเสร็จสิ้นทั้งหมด จำนวน 5 ราย

ประเด็นความผิดที่ตรวจพบ

1. ยอดขายแจ้งไว้ขาด	พบความผิดอัตราร้อยละ 20.0
2. มีภาษีซื้อต้องห้าม	พบความผิดอัตราร้อยละ 40.0

ข้อสังเกต

เป็นกิจการขนาดใหญ่ ที่มีระบบการบันทึกบัญชี และระบบสินค้าคงคลังค่อนข้างซับซ้อน กระบวนการตรวจสอบทำได้ค่อนข้างยาก เจ้าพนักงานจึงต้องมีการวางแผนเพื่อการตรวจสอบค่อนข้างมาก ส่วนใหญ่มักจะทำการสุ่มตรวจสินค้าเป็นบางรายการ และผลการตรวจที่ได้ อาจตรวจแล้วไม่พบความผิด

อย่างไรก็ตาม กรณีความผิดที่ตรวจพบในบางครั้ง เป็นเพราะความผิดพลาดของเจ้าหน้าที่ผู้ทำงานเอกสาร ซึ่งเป็นความผิดที่ไม่พบบ่อยครั้ง

20. กิจการจำหน่ายรถยนต์

ตารางที่ 24 แสดงผลการตรวจปฏิบัติการของกิจการจำหน่ายรถยนต์

ปี พ.ศ.	ลักษณะของกิจการ				รวมจำนวน		อัตราร้อยละที่ตรวจพบความผิด		
	บุคคลธรรมดา		นิติบุคคล		ราย ที่ตรวจ	รายที่พบ ความผิด	บุคคล ธรรมดา	นิติ บุคคล	รวม
	ตรวจ	พบความผิด	ตรวจ	พบความผิด					
2540	0	0	22	8	22	8	-	36.4	36.4
2541	0	0	11	5	11	5	-	45.5	45.5
2542	0	0	1	0	1	0	-	-	-
รวม	0	0	34	13	34	13	-	38.2	38.2

ลักษณะการประกอบการ

เป็นตัวแทนจำหน่ายรถยนต์ยี่ห้อต่าง ๆ เป็นผู้ประกอบการรายใหญ่ที่มีทั้งการขายรถยนต์ การขายอะไหล่รถยนต์ และการให้บริการรับซ่อมรถยนต์ครบวงจร

การขายทำได้ทั้งวิธีขายเงินสด เงินเชื่อ และการผ่อนชำระ

วิธีการตรวจสอบของเจ้าพนักงาน

1. ตรวจสอบจากรายงานสินค้าและวัตถุดิบของกิจการ
2. ตรวจสอบอัตรากำไรขั้นต้นจากการขายสินค้า
3. สุ่มตรวจสอบสัญญาขายเช่าซื้อรถยนต์
4. ตรวจสอบการคำนวณอัตราดอกเบี้ยให้เช่าซื้อรถยนต์ เปรียบเทียบดอกเบี้ยในท้องตลาด
5. ตรวจสอบตามระเบียบที่กรมสรรพากรกำหนดไว้

สรุปผลการตรวจ

จากการตรวจผู้ประกอบการจำนวน 34 ราย พบความผิดจำนวน 13 ราย คิดเป็นอัตราร้อยละที่ตรวจพบความผิด 38.2

ประเด็นความผิดที่ตรวจพบ

1. ขอดขายแข็งไว้ขาด	พบความผิดอัตราร้อยละ 17.6
2. มีภาษีซื้อต้องห้าม	พบความผิดอัตราร้อยละ 17.6
3. จัดทำรายงานภาษีไว้ไม่ถูกต้อง	พบความผิดอัตราร้อยละ 5.9
4. ไม่ออกใบกำกับภาษีทันทีที่ความรับผิดชอบเกิดขึ้น	พบความผิดอัตราร้อยละ 8.8
5. ใบกำกับภาษีขายมีข้อความไม่ครบถ้วน	พบความผิดอัตราร้อยละ 2.9
6. ไม่จัดทำรายงานสินค้าเป็นรายสถานประกอบการ	พบความผิดอัตราร้อยละ 2.9

ข้อสังเกต

ผู้ประกอบการจะมีความสัมพันธ์กับเจ้าพนักงานผู้ตรวจค่อนข้างมาก เนื่องจากในระยะแรกของการนำภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้ มีการตรวจสอบค่อนข้างบ่อย

ดังนั้น ผลการตรวจในระยะหลังส่วนใหญ่ จึงมักไม่พบความผิด เพราะผู้ประกอบการมีความรู้ความเข้าใจในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นอย่างดี และการตรวจทำได้ค่อนข้างง่าย เนื่องจากสามารถหาข้อมูลประกอบการตรวจได้โดยง่าย

21. กิจกรรมผลิต และส่งออกไม้กวาด

ตารางที่ 25 แสดงผลการตรวจปฏิบัติการของกิจกรรมผลิต และส่งออกไม้กวาด

ปี พ.ศ.	ลักษณะของกิจการ				รวมจำนวน		อัตราร้อยละที่ตรวจพบความผิด		
	บุคคลธรรมดา		นิติบุคคล		รายที่ตรวจ	รายที่พบความผิด	บุคคลธรรมดา	นิติบุคคล	รวม
	ตรวจ	พบความผิด	ตรวจ	พบความผิด					
2540	0	0	11	4	11	4	-	36.4	36.4
2541	0	0	0	0	0	0	-	-	-
2542	0	0	2	0	2	0	-	-	-
รวม	0	0	13	4	13	4	-	30.8	30.8

ลักษณะการประกอบการ

เป็นโรงงานผลิต ไม้กวาดเพื่อการส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ โดยผู้ประกอบการเป็นผู้จัดหาวัตถุดิบมาเพื่อการผลิต ปัจจุบันมีอยู่เพียงไม่กี่ราย และส่งออกไปยังประเทศเกาหลี ไต้หวัน และญี่ปุ่น เป็นต้น

วิธีการตรวจสอบของเจ้าพนักงาน

1. ตรวจสอบกระบวนการผลิตของกิจการ
2. ตรวจสอบจากรายงานสินค้าและวัตถุดิบ
3. ขอข้อมูลใบขนสินค้าขาออกฉบับม้วนน้ำเงิน (กรณีส่งออก) จากศูนย์เอกสารกลาง
4. ตรวจสอบอัตราค่าไรรู้ขึ้นต้น
5. ตรวจสอบตามระเบียบกรมสรรพากร

สรุปผลการตรวจ

จากการตรวจการประกอบการ จำนวน 13 ราย พบความผิด 4 ราย คิดเป็นอัตราร้อยละของการกระทำความผิดร้อยละ 30.8

ประเด็นความผิดที่ตรวจพบ

1. จัดทำรายงานภาษี ไม่ถูกต้อง	พบความผิดอัตราร้อยละ 30.8
2. ไม่ลงรายการภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด	พบความผิดอัตราร้อยละ 7.7

ข้อสังเกต

เป็นโรงงานที่ตั้งมานานแล้ว มีการตรวจค่อนข้างบ่อยเนื่องจากการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม ผลการตรวจในระยะหลังจึงมักไม่ค่อยพบความผิด และยังคงเคยได้รับการประเมินสถานะความน่าเชื่อถือเพื่อที่จะคืนเงินภาษีไปก่อน โดยอาจถูกสุ่มเรียกตรวจหรือไม่ก็ได้

เมื่อปี 2541 มีโรงงาน 1 แห่งปิดกิจการไป เนื่องจากความขัดแย้งในหมู่เครือญาติ แต่ยังมีได้แจ้งเลิกการประกอบการ จึงได้ยื่นแบบแสดงรายการไม่มีเงินได้มาโดยตลอด

22. กิจการผลิตสินค้าอื่น ๆ

ตารางที่ 26 แสดงผลการตรวจปฏิบัติการของกิจการผลิตสินค้าอื่น ๆ

ปี พ.ศ.	ลักษณะของกิจการ				รวมจำนวน		อัตราร้อยละที่ตรวจพบความผิด		
	บุคคลธรรมดา		นิติบุคคล		ราย ที่ตรวจ	รายที่พบ ความผิด	บุคคล ธรรมดา	นิติ บุคคล	รวม
	ตรวจ	พบความผิด	ตรวจ	พบความผิด					
2540	0	0	2	0	2	0	-	-	-
2541	0	0	1	1	1	1	-	100.0	100.0
2542	0	0	1	0	1	0	-	-	-
รวม	0	0	4	1	4	1	-	25.0	25.0

ลักษณะการประกอบการ

เป็นการรวบรวมกิจการผลิตสินค้าเฉพาะอย่าง ที่ไม่ถูกตรวจบ่อยครั้ง และมีจำนวนน้อยราย ซึ่งไม่เข้าหลักเกณฑ์การผลิตอื่น ๆ ข้างต้น ได้แก่ การผลิตน้ำดื่ม การผลิตคอกไม้ประดิษฐ์ ผลิตเฟอร์นิเจอร์ เป็นต้น

วิธีการตรวจสอบของเจ้าพนักงาน

1. ตรวจสอบกระบวนการผลิตสินค้า
2. ตรวจสอบจากหลักฐานค่าใช้จ่ายหลักที่สำคัญ เช่น น้ำดื่ม พิจารณาจากค่าไฟ ค่าแรง เป็นต้น
3. ตรวจสอบตามระเบียบการตรวจกรมสรรพากรที่กำหนดไว้

สรุปผลการตรวจ

จากการตรวจปฏิบัติการ ผู้ประกอบการทั้งสิ้น จำนวน 4 ราย พบการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องจำนวน 1 ราย คิดเป็นอัตราร้อยละ 25.0

ประเด็นความผิดที่ตรวจพบ

1. ขอดขยายแจ้งไว้ขาด พบความผิดอัตราร้อยละ 25.0
2. ใบกำกับภาษีขายมีข้อความไม่ครบถ้วน พบความผิดอัตราร้อยละ 25.0

ข้อสังเกต

เป็นประเภทกิจการที่ตรวจพบความผิดค่อนข้างน้อย โดยพบเป็นอันดับที่ 2 ในทุกประเภทกิจการ ที่ตรวจแล้วเสร็จ ระหว่าง เดือน มกราคม 2540 ถึง เดือน มิถุนายน 2542

ในการตรวจเกี่ยวกับกระบวนการผลิต เป็นการตรวจที่ค่อนข้างยุ่งยาก โดยเฉพาะผู้ประกอบการ ที่มีขนาดเล็ก เนื่องจากไม่เข้าใจในวิธีการเก็บข้อมูลและระบบการคิดต้นทุน

แต่ในผู้ประกอบการที่มีขนาดการผลิตจำนวนมาก มักตรวจได้โดยง่าย และไม่ค่อยพบความผิด ที่เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่มมากนัก

23. กิจการจำหน่ายยางรถยนต์

ตารางที่ 27 แสดงผลการตรวจปฏิบัติการของกิจการจำหน่ายยางรถยนต์

ปี พ.ศ.	ลักษณะของกิจการ				รวมจำนวน		อัตราร้อยละที่ตรวจพบความผิด		
	บุคคลธรรมดา		นิติบุคคล		ราย ที่ตรวจ	รายที่พบ ความผิด	บุคคล ธรรมดา	นิติ บุคคล	รวม
	ตรวจ	พบความผิด	ตรวจ	พบความผิด					
2540	0	0	4	0	4	0	-	-	-
2541	0	0	7	2	7	2	-	28.6	28.6
2542	0	0	1	0	1	0	-	-	-
รวม	0	0	12	2	12	2	-	16.7	16.7

ลักษณะการประกอบการ

เป็นผู้ประกอบการที่เป็นตัวแทนจำหน่ายยางรถยนต์ บางรายมีการส่งออก ไปจำหน่ายยังประเทศพม่า หรือประเทศลาวอีกด้วย

วิธีการตรวจสอบของเจ้าพนักงาน

1. ตรวจสอบจากรายงานสินค้าและวัตถุดิบของผู้ประกอบการ
2. ตรวจสอบอัตรากำไรขั้นต้น
3. ตรวจสอบการรับเงินของผู้ประกอบการ (กรณีส่งออก)
4. ขอข้อมูลหลักฐาน ใบขนสินค้าฉบับมุนน้ำเงิน จากฝ่ายสืบสวนและตรวจสอบภาษี (กรณีส่งออก)
5. ตรวจสอบตามระเบียบที่กรมสรรพากรกำหนด

สรุปผลการตรวจ

จากการตรวจปฏิบัติการ ผู้ประกอบการจำนวน 12 ราย พบความผิดจำนวน 2 ราย คิดเป็นอัตราร้อยละที่พบความผิด 16.7 ซึ่งเป็นประเภทกิจการที่พบความผิดน้อยที่สุดในทุกประเภทกิจการที่ตรวจแล้วเสร็จ

ประเด็นความผิดที่ตรวจพบ

1. ยอดขายแจ้งไว้ขาด	พบความผิดอัตราร้อยละ 8.3
2. มีภาษีซื้อต้องห้าม	พบความผิดอัตราร้อยละ 8.3
3. จัดทำรายงานภาษีไว้ไม่ถูกต้อง	พบความผิดอัตราร้อยละ 8.3
4. ไม่ออกใบกำกับภาษีทันทีที่ความรับผิดเกิดขึ้น	พบความผิดอัตราร้อยละ 8.3

ข้อสังเกต

ผู้ประกอบการที่ตรวจพบความผิดเป็นผู้ประกอบการที่จำหน่ายยางรถยนต์ในประเทศ ส่วนรายที่ตรวจไม่พบความผิดทั้งหมด เป็นผู้ประกอบการเพียง 1 รายที่ส่งออกสินค้า ซึ่งประกอบการมาเป็นเวลานาน มีความรู้ ความเข้าใจในระบบภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นอย่างดี และได้รับการประเมินสถานะเป็นผู้ประกอบการส่งออกที่มีความน่าเชื่อถือแล้ว

ปัจจุบันมีผู้ประกอบการขายสินค้ารายใหม่ ๆ เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก เนื่องจากการเป็นจังหวัดชายแดน ซึ่งทำให้มีโอกาสในการขายส่งออก และผู้ประกอบการยังมีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติตามกฎหมายค่อนข้างน้อย จึงเป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานที่ต้องดำเนินการตรวจสอบชี้แจง แนะนำการปฏิบัติให้ถูกต้องต่อไป

สำหรับประเด็นความผิด ได้จำแนกประเด็นความผิดออกเป็นแต่ละประเด็น ดังต่อไปนี้

1. ยื่นยอดขายไว้ขาด
2. มีภาษีซื้อต้องห้าม
3. จัดทำรายงานภาษีไว้ไม่ถูกต้อง
4. มีสินค้าเกินกว่ารายงานสินค้าและวัตถุดิบ
5. มีสินค้าขาดจากรายงานสินค้าและวัตถุดิบ
6. ไม่ออกใบกำกับภาษีทันทีที่ความรับผิดเกิดขึ้น
7. ไม่ยื่นแบบแสดงรายการ
8. ไม่แจ้งการเปลี่ยนแปลงทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม
9. ใบกำกับภาษีมีข้อความไม่ครบถ้วน
10. ไม่จัดเก็บใบกำกับภาษี
11. ยกยอดเครดิตภาษีชำระไว้เกินผิด
12. อื่น ๆ ได้แก่ ไม่จัดเก็บเอกสารในสถานประกอบการ ไม่นำใบลดหนี้มาใช้ ไม่ลงรายการภายในเวลาที่กำหนด ไม่จัดทำรายงานภาษีแยกเป็นรายสถานประกอบการ ไม่ออกใบแทนใบกำกับภาษี ไม่จัดทำรายงานภาษี เป็นต้น

ในบทถัดไป จะได้อธิบายถึงประเด็นความผิดทุกประเด็นของทุกประเภทกิจการโดยละเอียดต่อไป